

Biuletyn

ISSN 2719-5147

informacyjny

1-2/2024

Co dalej z importem z Ukrainy?

Wysokość wsparcia bezpośredniego za 2023 r.

**Branżowe Centra Umiejętności
w Sieci Szkół Rolniczych**

Fundusze Europejskie dla Rybactwa

ARiMR z rolnikami już 30 lat

Inwestycje w OZE

**KUPUJĄC ŻYWNOSĆ Z TYM ZNAKIEM
MASZ PEWNOŚĆ, ŻE ZOSTAŁA WYTWORZONA
W POLSCE NA BAZIE KRAJOWYCH SUROWCÓW**

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Co dalej z importem z Ukrainy?	4
Wysokość wsparcia bezpośredniego za 2023 r.	5
Nowe przepisy	7
Wiosenne nawożenie azotem	11
Wymiana dachów z azbestu w ramach KPO	12
REPowerEU	13
Etykietowanie wina	14
Rolnictwo ekologiczne w Polsce w latach 2021–2022	16
Branżowe Centra Umiejętności w Sieci Szkół Rolniczych	18
Badania i innowacje w rolnictwie	19
Najnowsze techniki badawcze w Centralnym Laboratorium GIORiN	20
Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa	23
Międzynarodowe rozmowy o rolnictwie w Berlinie	25
Polska na targach Zielony Tydzień	29
Świat się kręci wokół wsi. Rozstrzygnięcie III konkursu filmowego	30
Fundusze Europejskie dla Rybactwa	31

ARiMR

ARiMR z rolnikami już 30 lat	33
Inwestycje w OZE	35
Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt	36
Wsparcie dla producentów żywności na działania promocyjne	36

KOWR

Rolnik – Farmer Roku. KOWR partnerem konkursu	37
---	----

KRUS

Zmiany w KRUS dla ubezpieczonych i świadczeniobiorców	38
---	----

CZESŁAW SIEKIERSKI, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Obecna trudna sytuacja w rolnictwie, narastające problemy rolników, wojna w Ukrainie oraz problemy z zachowaniem bezpieczeństwa żywnościowego – wszystko to powoduje konieczność pogłębionej analizy i identyfikacji priorytetów dotyczących najbardziej pilnych potrzeb rolników. Destabilizacja rynków rolnych miała swoje uwarunkowania zewnętrzne, czyli przede wszystkim niekontrolowany napływ towarów rolnych z Ukrainy, a także wewnętrzne, czyli spadki cen skupu płodów rolnych przy jednoczesnym wzroście cen zakupu środków do produkcji. Wszystko to miało i ma wpływ na funkcjonowanie rolnictwa jako całości.

Początek roku przyniósł falę rolniczych protestów. Uważam, że są one w pełni uzasadnione. Polscy rolnicy przyłączyli się do swoich kolegów, którzy protestowali w Niemczech, we Francji, w Szwecji, Szwajcarii i w innych krajach. Wszędzie tam, gdzie rolnicy wyszli na drogi, podłoże sprzeciwu jest wspólne – nieograniczony napływ produktów rolnych z Ukrainy, który destabilizuje wspólnotowy rynek, a do tego nieodpowiedzialna Wspólna Polityka Rolna, która narzuca wciąż nowe wymagania.

Negatywne skutki importu produktów rolno-spożywczych z Ukrainy w coraz większym stopniu zaczynają być dostrzegane w państwach Europy Zachodniej. Obecnie problem dotyczy też szerszego zakresu produktów niż tylko zboża – m.in. Francja, Austria, a także Niemcy mówią o zagrożeniach dla rynków zbóż, mięsa drobiowego, owoców miękkich oraz cukru.

Nie ma wątpliwości, że trzeba pomagać Ukrainie, ale otwarcie na import produktów rolnych do Unii Europejskiej nie może mieć takiej formy jak obecnie. Chcemy, żeby były wprowadzone istotne ograniczenia w napływie wrażliwych towarów z Ukrainy, w tym zboża, cukru, drobiu, jaj czy owoców miękkich, gdyż rolnicy z Polski i z innych państw unijnych nie wytrzymają takiej konkurencji.

Polska zamierza wspólnie z Ukrainą i przy wsparciu Komisji Europejskiej wypracować instrumenty, które pozwolą zabezpieczyć krajowy sektor rolno-spożywczy przed nadmiernym napływem produktów spożywczych z Ukrainy.

Przedstawiłem unijnemu komisarzowi ds. handlu Valdisowi Dombrovskisowi polskie stanowisko dotyczące planowanego przedłużenia Autonomicznych Środków Handlowych dla Ukrainy. Podkreśliłem, że

wprowadzenie środków ochronnych, w reakcji na regionalne trudności i zakłócenia rynkowe, powinno być uzgodnione między Komisją Europejską i krajami członkowskimi, których zakłócenia te dotyczą. W szczególności zwróciłem uwagę na najważniejsze elementy naszego stanowiska, m.in. takie jak: podejście regionalne do wprowadzania klauzuli ochronnej, uproszczenie i przyspieszenie procedury wprowadzania środków ochronnych, zapewnienie możliwości wprowadzenia środków ochronnych również w przypadkach, gdy import z Ukrainy powoduje problemy jedynie w pojedynczych państwach członkowskich lub regionach UE.

Także będąc na targach rolniczych Grüne Woche w Berlinie oraz na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli bardzo mocno artykułowałem potrzebę wypracowania skutecznych mechanizmów zabezpieczających polskie rynki rolne przed nadmiernym importem z Ukrainy i jego negatywnymi skutkami. Ponadto będziemy zabiegać o maksymalne udrożnienie korytarzy solidarnościowych, tak aby ukraińskie produkty żywnościowe trafiały w te rejony świata, które najbardziej tej żywności potrzebują.

Natomiast nie ulega wątpliwości, że ze względu na obecną, trudną sytuację dotyczącą opłacalności produkcji rolnej oraz trwającą wojnę w Ukrainie, Wspólna Polityka Rolna wymaga nowego spojrzenia i konkretnej modyfikacji. Jestem zdania, że w dobie kryzysów nie ma miejsca na wdrażanie eksperymentalnych strategii czy reform.

Jednocześnie musimy pamiętać, że budżet na Wspólną Politykę Rolną ustalony na lata 2021–2027 może się okazać niewystarczający do realizacji zwiększonych obowiązków i przyszłych nowych wyzwań. Ten budżet to tylko 32 proc. całego unijnego budżetu. Mówię „tylko”, bo w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku było to 70 proc., a w poprzedniej perspektywie finansowej – 37,8 proc. budżetu unijnego.

Pogarszanie się sytuacji finansowej rolników poprzez coraz większe rozwarcie nożyc cenowych zdecydowanie wpływa na opłacalność produkcji rolnej. Dziś w ramach całej Unii Europejskiej rolnicy zmagają się ze stale rosnącymi kosztami surowców niezbędnych do produkcji rolnej i wciąż spadającymi cenami za produkty rolne. Musimy dążyć do wypracowania takich mechanizmów, które pozwolą na zatrzymanie trendu stałego pogarszania się opłacalności produkcji rolnej.

Nałożenie się na siebie dwóch zagrożeń – wojny w Ukrainie, w tym niekontrolowanego napływu produktów rolnych z tego kraju, i błędów w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej – sprawia, że europejscy rolnicy mają już dość i zaczynają dyskusję o zmianach wspólnotowej polityki rolnej na ulicy. Im dłużej obecna sytuacja będzie się utrzymywać, tym

trudniej będzie nam wszystkim odbudować potencjał unijnego rolnictwa.

Pamiętając o tych zagrożeniach nie możemy jednocześnie zapominać o bieżących sprawach i działaniach, które mogą wpłynąć na poprawę sytuacji związanej z ograniczonym dostępem do słodkiej wody. Obecnie może nie występuje ograniczona ilość opadów, jednakże przez ostatnie lata mieliśmy do czynienia z częstym występowaniem suszy na bardzo dużej powierzchni naszego kraju. Niedobór wody jest obecnie czynnikiem ograniczającym produkcję rolniczą. Powoduje to niepokoje zarówno wśród rolników, jak i konsumentów, gdyż często występujące susze generują podnoszenie cen surowców rolnych. Dlatego musimy skupić się na tym, aby za pomocą różnych funduszy unijnych, włączając w to KPO, starać się poprawiać efektywność wykorzystania słodkiej wody. Musimy poprawić zarządzanie zasobami wodnymi, modernizować urządzenia wodne, retencjonować wody deszczowe czy uprawiać rośliny o małym zapotrzebowaniu na wodę. Niezbędna jest kontynuacja programów małej retencji i stosowanie odpowiednich metod agrotechnicznych.

Kolejnym istotnym zadaniem jest wsparcie nowych, inteligentnych technologii, zacieśnianie współpracy środowiska rolniczego i naukowego, a także bardziej skuteczne i efektywne wykorzystanie środków na badania i rozwój.

Przed nami wyzwania dotyczące usprawnienia i skrócenia łańcuchów dostaw żywności, co będzie miało istotne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Muszą powstać preferencje dla krótkich łańcuchów dostaw oraz bliższych relacji pomiędzy producentem i konsumentem. Pamiętajmy, że takie powiązanie to żywność lepszej jakości, wytwarzana przez lokalnych, mniejszych producentów. Dzięki eliminacji wielu pośredników zyskujemy tańszą żywność dla konsumenta i jednocześnie większy dochód dla rolnika.

Takie działania oznaczają ponadto szanse dla małych i średnich gospodarstw rolnych, które powinny dostarczać poszukiwaną przez konsumentów żywność bezpośrednio na rynki lokalne. Dzięki temu promowane są produkty lokalne, regionalne o niepowtarzalnym smaku, które z powodzeniem konkurują z żywnością produkowaną na skalę masową. Kolejnym elementem przyszłych wyzwań jest konieczność rozbudowy infrastruktury, która umożliwi eksportowanie polskich produktów. Osiągamy dobre wyniki w handlu zagranicznym dzięki rolnikom i przetwórcom, ale ograniczeniem jest niewystarczająca infrastruktura handlowa. Uważam, że musimy wzmocnić naszą dyplomację i przedstawicielstwa pod kątem rozwijania zdolności handlowych artykułami rolno-spożywczymi. Tutaj mamy jeszcze wiele do zrobienia.

Co dalej z importem z Ukrainy?

Komentarz MRiRW po publikacji przez Komisję Europejską projektu rozporządzenia przedłużającego autonomiczne środki handlowe (ATM) dla Ukrainy.

- 31 stycznia 2024 r. Komisja Europejska opublikowała projekt rozporządzenia przedłużającego autonomiczne środki handlowe (tzw. ATM) w imporcie z Ukrainy o kolejny rok, tj. od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r. Środki te wprowadzone zostały po raz pierwszy w czerwcu 2022 r. Polegają one na jednostronnym zawieszeniu przez Unię Europejską ceł, które można było jeszcze zastosować w imporcie z Ukrainy na podstawie Układu o stowaryszczeniu UE-Ukraina.

- W ostatnich tygodniach minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski przedstawiał na forum UE szczegółowe postulaty mające na celu uwzględnienie w nowym rozporządzeniu rozwiązań służących ochronie wrażliwych sektorów rynku rolnego przed nadmiernym importem z Ukrainy. Odbył m.in. rozmowy z komisarzem ds. handlu

Valdisem Dombrovskiem, z ministrami rolnictwa wielu krajów UE, a także przedstawił pisemnie nasze szczegółowe postulaty podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 23 stycznia 2024 r.

Propozycje Komisji Europejskiej idą we właściwym kierunku, ale uwzględniają tylko częściowo nasze postulaty.

Projekt nowego rozporządzenia będzie szczegółowo analizowany pod kątem uwzględnienia w nim postulatów Polski. Z wstępnej analizy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wynika, że propozycje KE idą we właściwym kierunku, ale

uwzględniają tylko częściowo nasze postulaty.

- Projekt zawiera rozwiązania pozwalające na przyjęcie tzw. regionalnych środków ochronnych. Będą one możliwe do zastosowania, gdy import spowoduje zaburzenia rynkowe w jednym państwie członkowskim czy regionie UE. Tym samym nie będzie konieczności wykazania, że zaburzenia dotyczą całej UE, jak to jest w obecnie obowiązujących przepisach.

- Procedura wprowadzania środków ochronnych ma być szybsza niż obecnie. Wprowadzenie środków ma być co prawda poprzedzone badaniem wpływu importu na rynek, na przeprowadzenie którego Komisja Europejska ma maksymalnie cztery miesiące, co w naszej ocenie jest zbyt długim okresem. Jednak w wyjątkowych sytuacjach KE będzie mogła wprowadzić środek

ochronny na zasadzie tymczasowej (na okres maksymalnie 120 dni) już w ciągu 21 dni od otrzymania uzasadnionego wniosku kraju członkowskiego UE. Decyzja o tym, czy tymczasowy środek ochronny po jego wygaśnięciu ma być zastąpiony środkiem ostatecznym będzie wówczas zależał od wyników badania wpływu importu na rynek.

- Przewidziano odrębny, specjalny środek ochronny do importu z Ukrainy mięsa drobiowego, jaj i cukru. Środek ten ma mieć zastosowanie po przekroczeniu przez import określonego progu i ma polegać na automatycznym przywróceniu przez Komisję Europejską ceł. Proponowane rozwiązanie idzie w dobrym kierunku biorąc pod uwagę, że dotychczas bezcłowy import ww. produktów z Ukrainy nie podlegał żadnym ograniczeniom. Wysokość tych progów ma być wyznaczona w oparciu o wolumeny importu z Ukrainy w latach 2022 i 2023. Jesteśmy zdania, że bardziej właściwy okres referencyjny

to lata 2021–2023. Proponowana przez KE formuła tego wyliczenia wymaga analizy celem bardziej precyzyjnej oceny. Jednak już teraz można stwierdzić, że progi te są znacznie wyższe niż kontyngenty wynikające z umowy o wolnym handlu UE-UA.

Jednak szereg elementów projektu rozporządzenia ATM budzi poważne wątpliwości MRiRW. Będziemy w dyskusjach na forum UE podtrzymywać nasze postulaty dotyczące:

- Możliwości zastosowania środków ochronnych w imporcie z Ukrainy wobec wszystkich towarów rolnych, także tych, których import został w pełni zliberalizowany przed wejściem w życie rozporządzenia ATM (np. rzepak, owoce miękkie).
- Nieograniczania państwom członkowskim możliwości objęcia importu z Ukrainy w wyjątkowej sytuacji środkami niezbędnymi o charakterze specjalnym dla zapewnienia bezpieczeństwa

i ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin.

Według projektu nowego rozporządzenia możliwość zastosowania środków ochronnych dotyczy również zbóż (takich jak np. pszenica zwyczajna, jęczmień, owies), poza tymi już w pełni zliberalizowanymi na podstawie Układu o Stowarzyszeniu (np. rzepak, żyto czy pszenica durum). Możliwość zastosowania środka ochronnego w postaci kwoty taryfowej nie będzie jednak dotyczyła zbóż (np. kukurydzy), dla których UE stosuje zerowe stawki celne w imporcie ze wszystkich kierunków. Dlatego istotne jest uwzględnienie zbóż w negocjowanym obecnie dwustronnie z Ukrainą mechanizmie licencjonowania eksportu z tego kraju.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Albin Marciniak.Stock.adobe.com

Wysokość wsparcia bezpośredniego za 2023 r. w Polsce i w innych państwach członkowskich

W Polsce średnia kwota płatności bezpośrednich w przeliczeniu na hektar za 2023 r. wynosi ok. 246,8 EUR (tylko środki UE). Dodatkowo Polska stosuje przejściowe wsparcie krajowe (PWK) finansowane z budżetu krajowego. W kampanii 2023 r. pula środków przeznaczona na ten cel wynosi ok. 178,06 mln EUR.

Uwzględniając PWK łączna pula środków na płatności za 2023 r. wynosi ok. 3,67 mld EUR, a średnia stawka płatności w przeliczeniu na hektar wynosi ok. 259,4 EUR. Ta średnia stawka jest wyższa od średniej dla UE-27 (wg szacunków ok. 256,4 EUR/ha) oraz zbliżona do średniej w Niemczech (wg szacunków ok. 264,7 EUR/ha).

Znaczne różnice w poziomie wsparcia w przeliczeniu na hektar

występują nie tylko pomiędzy państwami członkowskimi UE, ale także pomiędzy regionami w niektórych państwach członkowskich, co wynika ze stosowania różnych modeli systemu płatności bezpośrednich.

■ Ukierunkowanie wsparcia na gospodarstwa małe i średnie

W ramach obowiązującego w Polsce systemu wsparcia

bezpośredniego funkcjonuje szereg mechanizmów, które służą lepszemu ukierunkowaniu wsparcia na gospodarstwa małe i średnie, a więc gospodarstwa w znacznej części odpowiadające definicji gospodarstwa rodzinnego. Stosowane są limity w ramach niektórych płatności. Znaczna grupa rolników oprócz płatności podstawowych otrzymuje również płatności związane

z produkcją. Płatności te przyznawane są do sektorów, które mają szczególne znaczenie ze względów społeczno-ekonomicznych lub środowiskowych i mają na celu pokonanie napotykanego przez sektor trudności, takich jak spadek produkcji czy ryzyko zaprzestania produkcji. W rezultacie płatności te zapewniają utrzymanie potencjału produkcyjnego rolnictwa i aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich, a także sprzyjają zachowaniu różnorodności biologicznej i przyrodniczej. Jest to instrument wsparcia o dużym znaczeniu w systemie wsparcia gospodarstw rodzinnych.

Polska jest jednym z państw członkowskich UE, które w jak największym zakresie stara się wykorzystać to wsparcie – co-rocennie ponad 500 mln EUR przeznaczane jest na cztery sektory produkcji zwierzęcej: młode bydło, krowy, owce, kozy oraz na dziewięć sektorów produkcji roślinnej: rośliny strączkowe na nasiona, rośliny pastewne, chmiel, buraki cukrowe, ziemniaki skrobiowe, pomidory,

truskawki, len, konopie włókniste. Dla porównania Niemcy realizują płatności związane z produkcją tylko w dwóch sektorach (płatności do zwierząt) i planują przeznaczenie na ten cel średnio ok. 86 mln EUR/rok.

■ Porównanie stawek płatności

Porównując zatem stawki płatności w Polsce ze stawkami w innych państwach członkowskich UE za 2023 r., a także terminy realizacji płatności, należy mieć na uwadze rodzaje wdrożonych instrumentów wsparcia, różnice w warunkach przyznawania tego wsparcia czy liczbę rolników nim objętych (ok. 1,24 mln w Polsce i ok. 0,3 mln w Niemczech). Ze względu na wiele rodzajów płatności bezpośrednich (niektóre są fakultatywne dla państw członkowskich), wiele stawek płatności oraz różnego rodzaju limity i wyłączenia w ramach niektórych płatności, porównywanie jedynie stawek wybranych, podstawowych instrumentów wsparcia może wprowadzać w błąd.

■ Dopłaty bezpośrednie i obszarowe 2023 – trwa realizacja płatności

W 2023 r. w Polsce o dopłaty bezpośrednie ubiegało się 1,24 mln rolników. Od 16 października do 30 listopada ARiMR wypłacała zaliczki z tytułu płatności bezpośrednich i obszarowych za 2023 r. W tym okresie na konta beneficjentów trafiło niemal 9,2 mld zł. Od 1 grudnia przekazywane są płatności końcowe. Do 8 lutego 2024 r. ARiMR wypłaciła z tego tytułu ponad 1,26 mld zł. Z tej kwoty 765 mln zł to dopłaty bezpośrednie, które trafiły do blisko 592 tys. rolników. Pozostałe wypłaty dotyczą wsparcia obszarowego w ramach PS WPR 2023–2027 i PROW 2014–2020.

Czas na wydanie decyzji w sprawie przyznania dopłat bezpośrednich i obszarowych za 2023 r. mija 31 maja 2024 r., a realizacja wypłat z tego tytułu powinna się zakończyć do 30 czerwca 2024 r.

Departament Płatności Bezpośrednich
MRiRW
tel. 22 623 12 34

Zdjęcie: xkolba.Stock.adobe.com

W Polsce średnia kwota płatności bezpośrednich w przeliczeniu na hektar za 2023 r. wynosi ok. 246,8 euro (tylko środki UE). Dodatkowo Polska stosuje przejściowe wsparcie krajowe finansowane z budżetu krajowego. W kampanii 2023 r. pula środków przeznaczona na ten cel wynosi ok. 178,06 mln euro

Nowe przepisy

Wraz z nadejściem 2024 r. weszły w życie nowe przepisy dotyczące rolnictwa.

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać następujące przepisy dotyczące płatności bezpośrednich:

- § 5 rozporządzenia MRiRW z 10 marca 2023 r. w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania (Dz.U., poz. 478).

Przepis ten wdraża normę GAEC 7 wprowadzającą obowiązek zmianowania i dywersyfikacji upraw. Z uwagi na to, że Rzeczpospolita Polska skorzystała z możliwości przewidzianych w rozporządzeniu 2022/1317, norma GAEC 7 nie była stosowana w 2023 r.

- § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 10 marca 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków oraz trybu udostępniania danych przechowywanych w rejestrach i ewidencjach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów (Dz.U., poz. 479).

Przepis ten przewiduje udostępnienie z urzędu przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa danych z rejestru producentów konopi włóknistych oraz podmiotów prowadzących działalność w zakresie skupu konopi włóknistych na potrzeby przyznawania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) płatności do gruntów rolnych, na których prowadzona jest uprawa konopi.

Rozwiązanie to przyczyni się do zmniejszenia obciążeń dla rolników poprzez odstąpienie od wymogu dołączenia do wniosku/złożenia odrębnego zaświadczenia o dokonaniu wpisu do ww. rejestru.

BUDŻET

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać następujące przepisy dotyczące dysponowania środkami finansowymi dla rolnictwa z budżetu państwa:

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 listopada 2023 r. w sprawie maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2024 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 2602).

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 9 ustawy z 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2019 r., poz. 477). Rozporządzenie określa maksymalne kwoty ubezpieczenia dla poszczególnych upraw i zwierząt gospodarskich na 2024 r. w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony ubezpieczeniowej producentów rolnych w 2024 r.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 21 listopada 2023 r. w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu

ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2024 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 2562).

Rozporządzenie określa wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wymienionych w art. 3 ust. 1 ustawy z 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2019 r., poz. 477) na rok 2024. W rozporządzeniu określono wysokość dopłat do składek ubezpieczenia na 2024 r. w wysokości 65 proc. składki zarówno w przypadku upraw rolnych, jak i zwierząt gospodarskich.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 grudnia 2023 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2024 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 2674).

Rozporządzenie określa stawkę zwrotu podatku akcyzowego na litr oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w 2024 r., zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 4 ust. 4 ustawy z 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

W rozporządzeniu Rada Ministrów ustaliła na 2024 r. stawkę zwrotu części podatku akcyzowego na 1 litr oleju napędowego w wysokości 1,46 zł.

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 4 grudnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Zarządzanie ryzykiem” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2023 r., poz. 2640), które weszło w życie 12 grudnia 2023 r.

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Zarządzanie ryzykiem” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U., poz. 785) związana jest z przeprowadzonym przez ARiMR audytem. Po jego wykonaniu zalecono zmiany rozporządzenia w zakresie wymaganych dokumentów składanych przez producentów rolnych do ARiMR o pomoc w formie refundacji do 70 proc. składek ubezpieczenia od ryzyka szkód spowodowanych wystąpieniem ogniska *Salmonellozy*.

NIERUCHOMOŚCI ROLNE

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać następujące przepisy dotyczące gospodarowania nieruchomościami rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa:

- Art. 1 pkt 17 ustawy z 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U., poz. 1933).

Zmienia on art. 39a ust. 4 ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (pozostałe przepisy ustawy z 13 lipca 2023 r. weszły w życie 5 października 2023 r.).

Ustawa przewiduje, że należność z tytułu czynszu dzierżawnego za nieruchomości wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, określonego w umowie jako równowartość pieniężna odpowiedniej ilości pszenicy, ustalana będzie od 1 stycznia 2024 r. na podstawie średniej krajowej ceny skupu pszenicy za jedenaście kwartałów poprzedzających półrocze roku kalendarzowego, w którym przypada termin płatności czynszu (do tej pory była to średnia krajowa cena skupu pszenicy w półroczu roku kalendarzowego poprzedzającym termin płatności czynszu). Pozwoli to na zmniejszenie wpływu wahających się cen pszenicy na wysokość czynszu dzierżawnego, co będzie korzystne dla rolników.

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 20 grudnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu ustalania wysokości czynszu dzierżawnego w umowach dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U., poz. 2749).

Nowelizacja rozporządzenia jest konsekwencją zmian wprowadzonych przez ustawę z 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U., poz. 1933).

Nowelizacja dostosowała przepisy rozporządzenia do zmian dokonanych ww. ustawą. Zmiany polegają na przejściu z dotychczasowego sposobu obliczania czynszu dzierżawnego (określonego w umowie jako równowartość pieniężna odpowiedniej ilości pszenicy), tj. na podstawie średniej krajowej ceny skupu pszenicy w półroczu roku kalendarzowego poprzedzającym termin płatności czynszu, na sposób polegający na obliczaniu czynszu na podstawie średniej krajowej ceny skupu pszenicy za jedenaście kwartałów poprzedzających półrocze roku kalendarzowego, w którym przypada termin płatności czynszu.

Nowelizacja dostosowała także przepisy rozporządzenia do zmian dokonanych ww. ustawą, polegających na wskazaniu, że nie pobiera się czynszu za wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa użytki rolne klasy VI i VIz, z wyłączeniem użytków rolnych wydzielanych na cele związane z działalnością pozarolniczą.

RYBOŁÓWSTWO

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać następujące przepisy dotyczące rybołówstwa:

- W zakresie przepisów krajowych – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich poławianych przy wykonywaniu rybołówstwa rekreacyjnego.

Rozporządzenie określa wymiary i okresy ochronne organizmów morskich dla wykonywania rybołówstwa rekreacyjnego, szczegółowy sposób i warunki

wykonywania rybołówstwa rekreacyjnego i wysokość opłaty na wykonywanie rybołówstwa rekreacyjnego.

Rozporządzenie uwzględnia przepisy UE, zakazujące m.in. rekreacyjnych połowów dorsza, węgorza i połowów łososia bez odciętej płetwy tłuszczowej.

W rozporządzeniu m.in. ograniczono liczbę portów morskich, w których:

- ✓ od dnia 15 września do ostatniego dnia lutego zakazane jest prowadzenie połowów metodą spinnin-gową;
- ✓ wprowadzono wymiar ochronny dla belony i umożliwiono jej połowy za pomocą sztucznej przynęty z przymocowaną do niej pętlą z włóczki, która nie okalecza ryb;
- ✓ ustanowiono nowe limity połowów dla niektórych gatunków ryb;
- ✓ wskazano nową listę gatunków nierodzimych, których po złowieniu nie wolno wypuszczać do wody;
- ✓ określono nowe stawki opłaty na wykonywanie rybołówstwa rekreacyjnego.

- W zakresie przepisów UE – rozporządzenie Rady (UE) 2023/2638 z 20 listopada 2023 r. ustalające uprawnienia do połowów na 2024 r. w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2023/194 w odniesieniu do uprawnień do połowów w innych wodach (Dz. Urz. L z 22.11.2023 r.).

Rozporządzenie Rady UE określa wysokość kwot połowowych:

- ✓ dorsza zachodniego;
- ✓ dorsza wschodniego;
- ✓ śledzia zachodniego;
- ✓ śledzia centralnego;
- ✓ szprota;
- ✓ łososia;
- ✓ gładzicy

możliwych do odłowienia przez unijne państwa Morza Bałtyckiego.

Rozporządzenie wskazuje również, które gatunki ryb objęte zostały, w celu ich ochrony, zakazem ukierunkowanych połowów oraz jakich gatunków nie można łowić rekreacyjnie na obszarze Morza Bałtyckiego.

Rozporządzenie zakazuje poławiania stad pelagicznych włokiem pelagicznym:

- ✓ w podrejonach 25 i 26 od 1 kwietnia do 30 kwietnia;
 - ✓ w podrejonach 27 i 28.2 od 16 kwietnia do 15 maja;
 - ✓ w podrejonach 29 i 32 od 1 maja do 31 maja
- w celu ochrony tarlisk śledzia atlantyckiego oraz ochrony tarła dorsza atlantyckiego, zakazuje, uwzględniając pewne wyjątki, połowów przy użyciu dowolnego rodzaju narzędzi połowowych:
- ✓ w podrejonach 25 i 26 od 1 maja do 31 sierpnia;

1 stycznia br. weszły w życie nowe przepisy dotyczące m.in. dotyczące płatności bezpośrednich oraz gospodarowania nieruchomościami rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

- ✓ w podrejonie 24 od 15 maja do 15 sierpnia;
- ✓ w podrejonach 22 i 23 od 15 stycznia do 31 marca.

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać pojedyncze przepisy zawarte w ustawie z 8 lutego 2023 r. o *Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027* (Dz.U. z 2023 r., poz. 412), która weszła w życie 15 marca 2023 r.

1 stycznia 2024 r. weszły w życie: art. 122 pkt 6 lit. b, art. 127 pkt 2, art. 129 pkt 1 i 5, art. 130 pkt 1 oraz art. 142.

Termin wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. dotyczy możliwości składania określonych wniosków za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR.

WETERYNARIA

1 stycznia 2024 r. zaczęły obowiązywać następujące przepisy:

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 5 grudnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu informacji zawartych w komputerowej bazie danych (Dz.U., poz. 2652).

Rozporządzeniem wprowadzona została m.in. możliwość wyodrębnienia w komputerowej bazie danych ARiMR modelu produkcji świń przeznaczonych wyłącznie w celu produkcji mięsa na użytek własny. Informacja o takich siedzibach stad jest istotna z punktu widzenia kontroli wymagań w zakresie bioasekuracji prowadzonych przez jednostki Inspekcji Weterynaryjnej.

Rozporządzenie umożliwia ponadto gromadzenie w komputerowej bazie danych informacji dotyczących przekazania zwłok ptaków z zakładu drobiu na inne cele do podmiotu innego niż zakład przetwórczy lub spalarnia. Umożliwi to zarejestrowanie zabitego/padłego drobiu, który może być unieszkodliwiany w zakładach przetwórczych lub spalarniach albo przekazywany do zakładów wytwarzających karmę dla zwierząt futerkowych, do bezpośredniego skarmiania zwierząt futerkowych na fermach mięsożernych zwierząt futerkowych, do zakładów „technicznych”, do magazynów tymczasowego przechowywania czy nawet do produkcji karm dla bezdomnych zwierząt domowych.

- § 1 pkt 4 lit. b i d, pkt 6 lit. a – drugie i lit. c – pierwsze podwójne – drugie oraz pkt 9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 sierpnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz.U. z 2022 r., poz. 1896).

Zmiany te dotyczą metod badania w kierunku włośni, które mają zastosowanie od 1 stycznia 2024 r. do

badania mięsa świń i nutrii poddanych ubojowi w gospodarstwie oraz mięsa dzików odstrzelonych w celu produkcji mięsa na użytek własny.

Od 1 stycznia 2024 r. nie można już stosować metody trichinoskopowej do badania mięsa świń i nutrii poddanych ubojowi w gospodarstwie oraz mięsa dzików odstrzelonych w celu produkcji mięsa na użytek własny.

Do badania mięsa w kierunku włośni tych gatunków zwierząt mają zastosowanie metody określone w załączniku I i III do ww. rozporządzenia 2015/1375 z 10 sierpnia 2015 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (*Trichinella*) w mięsie (Dz. Urz. UE L 212 z 11.08.2015 r., str. 7, z późn. zm.).

Należy zauważyć, że metoda badania trichinoskopowego wykorzystywana do badania mięsa przeznaczonego na użytek własny nie wykrywa nieotorbionego gatunku *Trichinella pseudospiralis* występującego u zwierząt wolnożyjących, a ponadto czułość tej metody nie jest wystarczająca przy ograniczonej inwazji *Trichinella* i dlatego jej użycie może dawać wyniki fałszywie ujemne.

Ponadto zgodnie z ww. rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/1375 metoda badania trichinoskopowego nie jest metodą referencyjną wykorzystywaną do badania mięsa.

27 stycznia 2024 r. wszedł w życie:

- § 3 ust. 8, § 7 ust. 2 oraz załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz.U. z 2022 r., poz. 175 oraz z 2023 r., poz. 163).

Wprowadzone zmiany dotyczą:

- minimalnych warunków, jakie powinny spełniać pomieszczenia schronisk, w których są utrzymywane psy i koty;
- obowiązku zatrudnienia osoby lub zawarcia umowy o świadczenie usług z osobą, która będzie odpowiadała za przestrzeganie przepisów w sprawie wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt oraz przepisów o ochronie zwierząt, posiadającą wykształcenie w zawodzie technik weterynarii lub wykształcenie wyższe na kierunku weterynaria lub zootechnika i co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe w pracy ze zwierzętami.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Vegefox.com-, DzmitryPalubiatka.Stock.adobe.com

Wiosenne nawożenie azotem

Termin stosowania nawozów zawierających w składzie azot jest ważnym czynnikiem decydującym zarówno o wysokiej efektywności wykorzystania składników nawozowych przez rośliny, jak i ograniczania nadmiaru składników odżywczych w środowisku, w tym w wodach.

■ **Możliwość elastycznego stosowania nawozów na wiosnę**

Obowiązujący od 2023 r. program azotanowy daje możliwość elastycznego stosowania nawozów zawierających w składzie azot w okresie od pierwszego do ostatniego dnia lutego, jeżeli wystąpią odpowiednie warunki pogodowe, tj.:

- przez pięć dni następujących po sobie, każdego dnia, średnia dobową temperatura powietrza przekroczy 3°C – dotyczy możliwości nawożenia roślin zasianych jesienią, upraw trwałych, upraw wieloletnich i trwałych użytków zielonych;
- przez pięć dni następujących po sobie, każdego dnia, średnia dobową temperatura powietrza przekroczy 5°C – dotyczy możliwości nawożenia pozostałych upraw.

Rolnik nie musi sam sprawdzać warunków pogodowych. Informacje te w lutym 2024 r. publikować będzie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) na specjalnie przygotowanej stronie internetowej.

■ **Gdzie znaleźć informacje o warunkach pogodowych?**

Wykazy powiatów, w których nastąpiło przejście średniej dobowej temperatury powietrza przez próg 3°C i 5°C będą publikowane codziennie w okresie od pierwszego do ostatniego dnia lutego na stronie internetowej IMGW-PIB (https://agrometeo.imgw.pl/kryterium_wczesniejszego_terminu_nawozenia).

W przypadku lokalizacji gospodarstwa na terenie dwóch lub więcej powiatów terminem rozpoczęcia nawożenia jest termin określony dla powiatu, z większym udziałem procentowym powierzchni gospodarstwa w tym powiecie w stosunku do całkowitej powierzchni tego gospodarstwa.

■ **Zakazy**

Niezależnie od panujących warunków pogodowych musimy pamiętać, że zabronione jest stosowanie nawozów na glebach zalanych wodą, nasyconych wodą, pokrytych śniegiem, zamarzniętych. Za glebę zamarzniętą nie uznaje się takiej, która rozmarza co najmniej powierzchniowo w ciągu dnia.

Departament Hodowli
i Ochrony Roślin
MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Dusan Kostic, Stock.adobe.com

Wymiana dachów z azbestu w ramach KPO

Duże zainteresowanie naborem wniosków o wsparcie

W II naborze wniosków dotyczącym wymiany pokryć dachowych zawierających azbest wpłynęło ponad 45 tys. wniosków na łączną kwotę ponad 553 mln zł. Obecnie wnioski są oceniane w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Najwięcej wniosków złożono w powiatach Polski Środkowo-Wschodniej, gdzie występuje duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Nabór był realizowany w ramach inwestycji A1.4.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r.

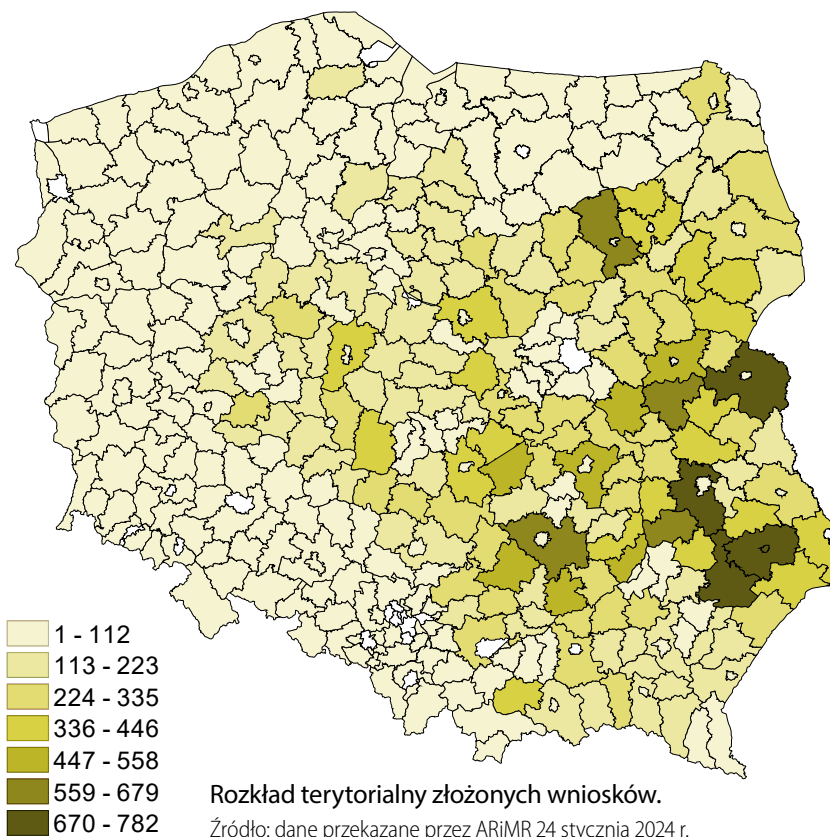
Aby otrzymać wsparcie, należało spełnić następujące warunki:

- podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik lub
- mieć przyznane płatności bezpośrednie w rozumieniu ustawy z 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub o których mowa w przepisach ustawy z 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o objęcie wsparciem lub w roku jego złożenia.

Ponadto wnioskodawca powinien:

- być właścicielem lub współwłaścicielem budynku, którego pokrycie dachu będzie wymieniane;
- mieć nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów ustawy z 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- być pełnoletni.

Wsparcie udzielane było na wymianę pokrycia dachu budynków służących do produkcji rolniczej, które były „przykryte” dachem

Rozkład terytorialny złożonych wniosków.

Źródło: dane przekazane przez ARiMR 24 stycznia 2024 r.

z wyrobów zawierających azbest. Wsparcie obejmowało wyłącznie wymianę pokrycia dachowego na takie, które będzie wolne od wyrobów zawierających azbest.

Kwota wsparcia to 40 zł/m² wymienianego pokrycia dachu. Wsparcie przysługiwało maksymalnie do 500 m² wymienionego pokrycia dachu.

Uwaga! Wsparcie było skierowane do tych rolników, którzy jeszcze nie korzystali ze wsparcia na wymianę pokrycia dachowego w ramach inwestycji A1.4.1 KPO. Oznacza to, że jeżeli w ramach I naboru wniosków rolnik miał przyznane jakiegokolwiek wsparcie na wymianę

pokryć dachowych z azbestu, tj. zawarł umowę z ARiMR o objęcie przedsięwzięcia wsparciem, wówczas nie może być on ostatecznym odbiorcą wsparcia w ramach II naboru wniosków.

Szczegółowe informacje na temat naborów wniosków w ramach inwestycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach KPO znajdują się na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/krajowy-plan-odbudowy-i-zwiekszenia-odporności>.

Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW
tel. 22 623 21 20

REPowerEU

Dodatkowe środki na modernizację wiejskich sieci dystrybucyjnych elektroenergetycznych

Komisja Europejska 21 listopada 2023 r. wydała pozytywną opinię na temat zmienionego KPO, w tym w odniesieniu do wniosku Polski z 31 marca 2023 r., o dodatkowe 2,76 mld EUR dotacji w ramach Planu REPowerEU. Plan ten ma służyć zwiększeniu niezależności energetycznej UE i poszczególnych państw członkowskich, w tym od importu paliw kopalnych.

W ramach REPowerEU znalazły się zaproponowane przez Pełnomocnika Rządu do spraw Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich inwestycje w budowę lub modernizację sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich, w celu umożliwienia przyłączenia nowych źródeł OZE, z budżetem 972 mln EUR.

W najbliższych dwóch latach na modernizację wiejskiej infrastruktury energetycznej zostanie przeznaczone dodatkowo około 4,3 mld zł. Inwestycje w tym zakresie zwiększą możliwości przyłączenia do sieci nowych instalacji OZE, jakże ważnych dla poprawy opłacalności rolnictwa biogazowni rolniczych, a także inwestycji służących na rzecz powstających spółdzielni energetycznych.

To ważna informacja dla wszystkich mieszkańców obszarów wiejskich, ponieważ dzięki poprawie infrastruktury sieciowej będzie możliwe efektywne wykorzystanie środków w ramach programu „Energia dla wsi”.

■ Program „Energia dla wsi”

Z uwagi na duże zainteresowanie programem termin pierwszego naboru wniosków w programie został wydłużony z 15 grudnia 2023 r. do 29 lutego 2024 r., a środki przeznaczone dla tego naboru zostały zwiększone ze 100 mln zł do 1 mld zł. Jednocześnie podjęto prace nad zwiększeniem budżetu całego programu z 1 mld zł do 3 mld zł, co pozwoli na jego kontynuację do 2030 r.

Program „Energia dla wsi” jest przeznaczony dla rolników, spółdzielni energetycznych lub jej członków oraz powstających spółdzielni energetycznych.

■ Zakres dofinansowania

Rolnik w ramach programu „Energia dla wsi” może uzyskać dofinansowanie na:

- instalacje fotowoltaiczne i instalacje wiatrowe o mocy powyżej 50 kW, nie większej niż 1 MW;
- elektrownie wodne i biogazownie rolnicze o mocy powyżej 10 kW, nie większej niż 1 MW;
- magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji.

Istniejąca już spółdzielnia energetyczna lub jej członek, lub dopiero powstająca spółdzielnia

W ramach programu „Energia dla wsi”, rolnik może uzyskać dofinansowanie m.in. na budowę biogazowni rolniczej o mocy powyżej 10 kW, nie większej niż 1 MW

energetyczna w ramach programu „Energia dla wsi” może uzyskać dofinansowanie na:

- instalacje fotowoltaiczne, instalacje wiatrowe, elektrownie wodne i biogazownie o mocy powyżej 10 kW, nie większej niż 10 MW;
- magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji.

■ Wielkość i formy dofinansowania

Instalacje fotowoltaiczne i instalacje wiatrowe są wspierane w formie pożyczki do 100 proc. kosztów kwalifikowanych.

Elektrownie wodne i biogazownie są wspierane w formie dotacji do 65 proc.* kosztów kwalifikowanych i/lub pożyczki do 100 proc. kosztów kwalifikowanych.

Magazyny energii są wspierane w formie dotacji do 20 proc. kosztów kwalifikowanych.

Formy dofinansowania:

- pożyczka do 25 mln zł na danego beneficjenta;
- dotacja do 20 mln zł na danego beneficjenta.

Program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), a okres jego realizacji to lata 2022–2030. Źródłem finansowania programu jest Fundusz Modernizacyjny.

Więcej informacji o programie znajduje się na stronie internetowej NFOŚiGW.

**Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich
MRiRW**

tel. 22 623 18 45

Zdjęcia: manfredxy-,

Fotoldee.Stock.adobe.com, Fotolia

* poziom dotacji uzależniony od skali beneficjenta – mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy zgodnie z definicją w załączniku I do rozporządzenia Komisji Nr 651/2014.

Etykietowanie wina

Nowe wymagania

Od 8 grudnia 2023 r. obowiązują nowe unijne przepisy dotyczące etykietowania wina w zakresie wykazu składników i informacji o wartości odżywczej. Obowiązek podawania tych danych szczegółowych dotyczy wszystkich win i aromatyzowanych produktów sektora wina wprowadzanych do obrotu w Unii Europejskiej.

Nowe prawo dopuszcza możliwość poinformowania konsumenta o składnikach wina i jego wartości odżywczej za pomocą środków elektronicznych wskazanych na etykiecie, np. przy użyciu kodu QR. Pozwoli to przedsiębiorcom na większą elastyczność i łatwe wprowadzanie zmian na opakowaniach.

■ Wykaz składników

Jeżeli podmiot zdecyduje się podać wykaz składników za pomocą środków elektronicznych, oznaczenie substancji alergicznych obecnych w produkcie będzie musiało znajdować się bezpośrednio na opakowaniu. W takim przypadku przedsiębiorca musi pamiętać, że elektroniczne etykiety nie mogą

zawierać dodatkowych treści do celów sprzedażowych lub marketingowych, jak również nie można gromadzić ani śledzić danych użytkownika.

Aby uwzględnić szczególne cechy win i metody ich produkcji, Unia Europejska określiła zasady dotyczące podawania wykazu składników wina. Mają one zastosowanie

Obowiązek podawania na etykiecie wykazu składników i informacji o wartości odżywczej dotyczy wszystkich win i aromatyzowanych produktów sektora wina wprowadzanych do obrotu w Unii Europejskiej

w przypadku, gdy składniki wina podane są bezpośrednio na etykiecie, a także jeśli wykaz składników jest podany za pomocą środków elektronicznych. Dla aromatyzowanych produktów sektora wina zostaną wydane szczegółowe regulacje określające sposób oznaczania składników w oznakowaniu tych wyrobów.

■ Informacja o wartości odżywczej

Jeśli podmiot zamierza podać informację o wartości odżywczej za pomocą środków elektronicznych, na opakowaniu będzie musiał wskazać wartość energetyczną wina za pomocą symbolu „E” oznaczającego energię. W takim przypadku informacji o wartości odżywczej na e-etykiecie nie można prezentować wraz z innymi informacjami przeznaczonymi do celów sprzedaży lub marketingu, a także

niedozwolone jest gromadzenie czy śledzenie danych użytkownika.

■ Okres przejściowy

Obowiązek dostosowania informacji na etykietach, w zakresie wykazu składników i wartości odżywczej, ma zastosowanie od 8 grudnia 2023 r. zarówno do win, jak i aromatyzowanych produktów sektora wina.

Wyroby, które zostały wyprodukowane przed 8 grudnia 2023 r., mogą być w dalszym ciągu wprowadzane do obrotu, zgodnie z wymogami dotyczącymi etykietowania obowiązującymi przed tą datą, aż do wyczerpania zapasów.

■ Przewodnik dotyczący nowych przepisów

Komisja Europejska pracuje nad wytycznymi dotyczącymi nowych wymagań w zakresie etykietowania wina. Dokument ten będzie zawierał pytania i odpowiedzi w celu

wyjaśnienia wątpliwości związanych z wdrażaniem nowych przepisów. Przewodnik zostanie opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej również w języku polskim.

■ Podstawa prawna

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z 2 grudnia 2021 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina i (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021 r., str. 262, z późn. zm.).

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1606 z 30 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2019/33 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych dla wina oraz dotyczących przedstawiania obowiązkowych danych szczegółowych produktów sektora wina, a także przepisów szczegółowych dotyczących oznaczania i określania składników produktów sektora wina oraz zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2018/273 w odniesieniu do certyfikacji importowanych produktów sektora wina (Dz. Urz. UE L 198 z 8.08.2023 r., str. 6).

Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: MinervaStudio.Stock.adobe.com

Rolnictwo ekologiczne w Polsce w latach 2021–2022

Już po raz jedenasty Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS) opublikował raport przedstawiający podstawy prawne, system kontroli, strukturę, skalę oraz dynamikę rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce. Okazuje się, że w analizowanym przez Inspekcję okresie wzrosła w Polsce zarówno liczba producentów, jak i powierzchnia upraw ekologicznych. Co jeszcze się zmieniło?

Z opracowanego przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) raportu można się dowiedzieć m.in., że sektor produkcji ekologicznej w Polsce i w pozostałych państwach członkowskich UE został niedawno objęty nowymi ramami prawnymi: od 1 stycznia 2022 r. zasady reguluje nowe Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z 30 maja 2018 r., a od 7 lipca 2022 r. – nowa ustawa z 23 czerwca 2022 r. o *rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej*.

Rolnictwo ekologiczne jest obecnie jednym z najbardziej rozpoznawalnych systemów jakości żywności. Na etykietach produktów ekologicznych w Unii Europejskiej znajdziemy charakterystyczne logo rolnictwa ekologicznego w postaci symbolu zielonego liścia z gwiazdkami. Konsumenci wybierający produkty z tym oznaczeniem mogą mieć pewność, że to co nabywają, faktycznie pochodzi z produkcji ekologicznej. Gwarantuje to specjalny, wielowarstwowy system kontroli urzędowej, działający w Polsce i całej UE.

– *Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych sprawuje nadzór nad produkcją ekologiczną w Polsce oraz nad jednostkami certyfikującymi taką produkcję. Współtworzony w ten sposób system gwarantuje konsumentom, że produkty*

oznakowane na półkach sklepowych jako ekologiczne, wyprodukowane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego – mówił Przemysław Rzdokiewicz, Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

■ Zmiany w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego

Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego objęły:

- tryb zgłaszania się producentów do systemu kontroli;
- wprowadzenie możliwości certyfikacji grup producentów;
- rozszerzenie katalogu produktów, które mogą być wytwarzane w ramach produkcji ekologicznej (m.in. o drożdże – używane jako żywność lub pasza – oraz o wosk pszczeli czy wełnę);
- uregulowanie kwestii stosowania materiału siewnego, któremu poświęcono osobną grupę przepisów, w tym dotyczących „ekologicznego materiału heterogenicznego”.

■ Wielkość sektora rolnictwa ekologicznego w Polsce

Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie, 31 grudnia 2021 r. w Polsce działalność prowadziło 21 795 producentów ekologicznych (co oznacza wzrost o 7,5 proc. w stosunku do roku 2020), a w 2022 r.

liczba producentów ekologicznych wzrosła do 22 882 (wzrost o 5 proc.).

W 2022 r. odnotowano też wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność w zakresie przygotowania żywności ekologicznej (z 1174 podmiotów w 2021 r. do 1216 w 2022 r.). Łączna powierzchnia użytków rolnych, na których stosowana była ekologiczna metoda produkcji, w 2021 r. zwiększyła się do 549 442,93 ha, natomiast w 2022 r. wzrosła do 554 631,7 ha. Oznacza to wzrost odpowiednio o 7,9 i 0,9 proc.

Od 2004 r., tj. od wejścia Polski do Unii Europejskiej, liczba producentów ekologicznych wzrosła w naszym kraju ponad sześciokrotnie. Największy udział w produkcji żywności ekologicznej mają: zboża, owoce (głównie jabłka i owoce miękkie), a także drób i jaja.

Okazuje się jednak, że w ekologicznej produkcji zwierzęcej w naszym kraju zarysowała się ostatnio tendencja spadkowa. Poza drobiem i jedną grupą bydła, w przypadku ekologicznych gatunków zwierząt hodowlanych odnotowano w latach 2021–2022 spadek pogłowia. Przyczyn można doszukiwać się w ogólnych trudnościach w prowadzeniu produkcji zwierzęcej, w tym niewystarczającej dostępności pasz ekologicznych i ekologicznych zwierząt, czy też występowaniu ASF (w przypadku świń).

Od 2004 r., tj. od wejścia Polski do Unii Europejskiej, liczba producentów ekologicznych wzrosła w naszym kraju ponad sześciokrotnie. Największy udział w produkcji żywności ekologicznej mają: zboża, owoce (głównie jabłka i owoce miękkie), a także drób i jaja

■ Potencjał rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce – zdaniem ekspertów

Zdaniem Małgorzaty Waszewskiej, dyrektor Biura Rolnictwa Ekologicznego i Produktów Regionalnych GIJHARS, aby utrzymać trend wzrostowy wielkości produkcji ekologicznej w Polsce istotne jest m.in. utrzymywanie i zwiększanie zaufania konsumentów do żywności ekologicznej. Pomocne w tym zakresie jest zapewnianie odpowiedniego nadzoru i podejmowanie adekwatnych działań interwencyjnych w przypadku wykrycia jakichkolwiek potencjalnych nieprawidłowości.

Według Ireneusza Drozdowskiego, dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie, istotną rolę we wspieraniu dalszego rozwoju rolnictwa ekologicznego odgrywa doradztwo

rolnicze – m.in. poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności rolników ekologicznych.

Na Wydziale Rolnictwa i Ekologii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Warszawie powstał nowy kierunek: ekologiczne rolnictwo i produkcja żywności. Jak podkreśla dr inż. Krzysztof Pągowski, wykładowca SGGW, program tych studiów opracowano zgodnie z oczekiwaniami potencjalnych pracodawców z branży żywności ekologicznej.

■ Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w latach 2021–2022

W raporcie znajdują się dane i informacje zebrane przez Głównego Inspektora IJHARS w ramach realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego.

Raport ten, podobnie jak poprzednie, powstał na podstawie:

- informacji o producentach ekologicznych przekazywanych Głównemu Inspektorowi IJHARS przez jednostki certyfikujące;
- danych Eurostatu;
- danych własnych IJHARS zebranych w trakcie realizacji ustawowych zadań;
- w części raportu dotyczącej płatności na rzecz producentów ekologicznych ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – z danych udostępnionych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Raport można znaleźć na stronie internetowej IJHARS.

Główny Inspektorat
Jakości Handlowej Artykułów
Rolno-Spożywczych
tel. 22 255 78 00

Zdjęcie: bnorbert3.Stock.adobe.com

Branżowe Centra Umiejętności w Sieci Szkół Rolniczych

Do konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs) w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)”, przystąpiło 11 szkół z Sieci Szkół Rolniczych, prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Organizatorem konkursu jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Branżowe Centra Umiejętności (BCU) będą działać m.in. w takich dziedzinach jak rolnictwo, technika weterynaryjna, przetwórstwo mięsa, hodowla koni, ogrodnictwo, architektura krajobrazu czy bioenergetyka.

Branżowe Centra Umiejętności (BCU) to szansa na zapewnienie przestrzeni dla współpracy edukacji z biznesem i nauką oraz współpracy regionalnej na rzecz rozwoju umiejętności. Jest to niezwykle ważne dla rozwoju gospodarczego kraju, gdyż da możliwość zaspakajania potrzeb i oczekiwań poszczególnych branż zawodowych poprzez odpowiednie kierowanie kształceniem przyszłych pracowników.

■ Szkoły uczestniczące w konkursie

Do końca 2023 r. pięć jednostek podpisało umowy i przystąpiło wraz z partnerami do realizacji projektów. Są to:

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bielsku-Białej (woj. śląskie) – lider. Branża: ogrodnictwo (OGR), dziedzina: ogrodnictwo.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Gołotczyźnie (woj. mazowieckie) – lider.

Branża: ogrodnictwo (OGR), dziedzina: architektura krajobrazu.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Jabłoni (woj. lubelskie) – lider. Branża: energetyka odnawialna (OZE), dziedzina: bioenergetyka.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sokołowie Podlaskim (woj. mazowieckie) – lider. Branża: spożywcza (SPC), dziedzina: przetwórstwo mięsa.

Branżowe Centra Umiejętności będą działać m.in. w takich dziedzinach jak rolnictwo, energetyka odnawialna, ogrodnictwo

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Studzieńcu (woj. mazowieckie) – lider. Branża: rolno-hodowlana (ROL), dziedzina: rolnictwo.

Pozostałe sześć szkół, które aplikowały w naborze uzupełniającym, a obecnie oczekuje na weryfikację i ocenę wniosków, to:

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bielicach (woj. kujawsko-pomorskie) – lider. Branża: rolno-hodowlana (ROL), dziedzina: hodowla koni/jeździectwo.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Nowym Targu (woj. małopolskie) – lider. Branża: hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT), dziedzina: agroturystyka.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sandomierzu

(woj. świętokrzyskie) – lider. Branża: ogrodnicza (OGR), dziedzina: ogrodnictwo.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Starym Brześciu (woj. kujawsko-pomorskie) – lider. Branża: energetyka odnawialna (OZE), dziedzina: energetyka odnawialna – fotowoltaika.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Swarzędzie (woj. kujawsko-pomorskie) – lider. Branża: energetyka odnawialna (OZE), dziedzina: energetyka odnawialna – bioenergetyka.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Zduńskiej Dąbrowie (woj. łódzkie) – lider. Branża: rolno-hodowlana (ROL), dziedzina: technika weterynaryjna.

■ Branżowe Centra Umiejętności – funkcje

Branżowe Centra Umiejętności wejść w strukturę szkół i będą spełniać cztery funkcje:

- edukacyjno-szkoleniową;
- integrująco-wspierającą;
- innowacyjno-rozwojową;
- doradczo-promocyjną.

Dodatkowo, dzięki zaangażowaniu poszczególnych branż, projekty te połączą w jeszcze większym niż obecnie stopniu biznes z edukacją zawodową i zapewnią trwałą współpracę pomiędzy branżami, szkołami branżowymi i uczelniami.

Departament Oświaty i Polityki Społecznej, MRiRW
tel. 22 623 15 75

Zdjęcia: BudimirJevtic-, Phoophinyo-, JackF.Stock.adobe.com

Badania i innowacje w rolnictwie

Spotkanie dotyczące promocji i upowszechniania wiedzy o inicjatywach

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zorganizowało kolejne z cyklu spotkanie dotyczące obszaru B+R+I – *Promocja i upowszechnianie wiedzy o inicjatywach w obszarze badań i innowacji w rolnictwie*. W spotkaniu, które odbyło się 4 i 5 grudnia 2023 r., wzięli udział przedstawiciele państwowych instytutów badawczych nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

Celem spotkania było podsumowanie dotychczasowych oraz wypracowanie nowych kierunków współpracy instytutów badawczych i jednostek doradztwa rolniczego na rzecz zwiększenia zaangażowania jednostek resortu rolnictwa w inicjatywy krajowe i międzynarodowe w obszarze B+R+I.

Uczestnicy spotkania w trakcie paneli dyskusyjnych prezentowali zagadnienia poświęcone takim obszarom tematycznym, jak:

- transformacja cyfrowa;
- zielona transformacja;
- transformacja systemów żywnościowych;

- realizacja przedsięwzięć w ramach działania dotyczącego współpracy grup operacyjnych EPI;
- dobre praktyki współpracy w ramach zadania AKIS.

■ Realizowane zadania

Rok 2023 był pierwszym, w którym – w ramach dotacji celowej – instytuty badawcze realizowały dwa następujące zadania z obszaru B+R+I oraz transferu wiedzy:

- Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS;
- Wsparcie działań w obszarze badań i innowacji w rolnictwie na forum międzynarodowym.

Uczestnicy spotkania w trakcie paneli dyskusyjnych prezentowali zagadnienia poświęcone m.in. problemom transformacji cyfrowej oraz transformacji systemów żywnościowych

Spotkanie było doskonałą okazją do podsumowania tych zadań, owocnej wymiany doświadczeń oraz cennych rad i rozmów – szczególnie, że zadania będą kontynuowane w bieżącym roku.

■ Rola badań naukowych i innowacji

Badania naukowe i innowacje są kluczowe w opracowywaniu nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań. Równie ważny jest sprawnie funkcjonujący system wymiany wiedzy i innowacji AKIS, który opiera się na współpracy m.in.

administracji, jednostek naukowych, szkół, związków i organizacji branżowych, przedsiębiorców oraz państwowego doradztwa rolniczego, które odgrywa w tym systemie kluczową rolę.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dąży do:

- zacieśniania współpracy pomiędzy nadzorowanymi instytutami badawczymi i podległymi jednostkami doradztwa rolniczego;
- ułatwiania wymiany wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich;

- umożliwiania wymiany doświadczeń;
- rozpowszechniania rezultatów działań.

Mamy nadzieję, że podejmowane przez MRiRW działania zaowocują wspólną realizacją kolejnych zadań i projektów zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym.

Departament Innowacji,
Cyfryzacji i Transferu Wiedzy
MRiRW
tel. 22 623 12 22

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Najnowsze techniki badawcze w Centralnym Laboratorium GIORiN

Diagnostyka laboratoryjna stanowi istotne wsparcie działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). W ostatnim czasie jednostki Centralnego Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) wykonujące badania laboratoryjne zostały wyposażone w nowe urządzenia, umożliwiające sprawne przeprowadzanie badań z wykorzystaniem najnowszych technik badawczych.

Potwierdzeniem wysokiego poziomu usług świadczonych przez jednostki Centralnego Laboratorium są certyfikaty Polskiego Centrum

Akredytacji oraz Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (*International Seed Testing Association*, ISTA). Laboratoria Głównego Inspektoratu

dzięki dobrze wyposażonej bazie technicznej oraz wykwalifikowanej kadrze stosują najnowocześniejsze metody badań.

Termocykler do przeprowadzenia reakcji łańcuchowej polimerazy PCR

■ Zakres badań wykonywanych przez laboratorium

Spektrum badań wykonywanych przez jednostki diagnostyczne Centralnego Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) obejmuje:

- analizy materiału roślinnego w kierunku występowania organizmów szkodliwych dla roślin;
- laboratoryjną ocenę materiału siewnego;
- badania w zakresie wykrywania obecności modyfikacji genetycznych w materiale roślinnym;
- badania płodów rolnych (owoców i warzyw) pod kątem obecności pozostałości pestycydów.

■ Badania metodami molekularnymi

Laboratoria wykonujące analizy próbek roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów w zakresie zdrowia roślin otrzymały urządzenia do wykonywania badań metodami molekularnymi (PCR/RFLP). Działania te pozwolą na spełnienie wymagań międzynarodowych protokołów diagnostycznych, które w coraz większym zakresie rekomendują stosowanie

badan molekularnych w diagnostyce agrofagów. Wdrożenie metod opartych na biologii molekularnej pozwala na rozszerzenie zakresu stosowanych badań laboratoryjnych o kolejne metody objęte akredytacją PCA.

Inwestycje w rozwój bazy laboratoryjnej mają wpływ nie tylko na terminowość realizowanych badań, przyspieszając proces badawczy, lecz także pozwalają na wykonywanie badań bardziej czułymi metodami, co pozwala zidentyfikować agrofagi na wczesnym etapie ich występowania.

■ Ocena nasion za pomocą specjalistycznego mikroskopu cyfrowego

Badania jakości materiału siewnego obejmują m.in. oznaczanie czystości analitycznej, obecności nasion innych gatunków, wilgotności, zdolności kiełkowania, masy tysiąca nasion i żywotności. Od 2023 r. w Referencyjnym Laboratorium Nasiennym w Poznaniu do przeprowadzania rutynowej oceny nasion wykorzystuje się specjalistyczny mikroskop cyfrowy, połączony z komputerem i monitorem oraz zaopatrzone w oprogramowanie umożliwiające wykonywanie wysokiej jakości zdjęć.

Użycie tego sprzętu pozwala na sprawną i trafną identyfikację rodzaju zanieczyszczeń, m.in. nasion

Automatyczny system dokumentacji żeli

obcych gatunków, nasion porażonych, uszkodzonych, szkodników i zanieczyszczeń organicznych. Mikroskop cyfrowy ułatwia i przyspiesza ocenę siewek w testach kiełkowania oraz nasion w badaniach żywotności. Jednocześnie mikroskop cyfrowy jest wykorzystywany do tworzonej cyfrowej bazy obrazów nasion, która pozwoli na sprawną i szybkie zidentyfikowanie obiektu badań.

Mikroskop cyfrowy jest wykorzystywany do tworzonej cyfrowej bazy obrazów nasion

Automatyczna stacja pipetująca NIMBUS4

■ Wykorzystanie automatycznych stacji pipetujących

Laboratorium Badania GMO w Toruniu wykonuje analizy materiału roślinnego trzech gatunków roślin uprawnych: kukurydzy, soi i rzepaku pod kątem obecności GMO. Badaniom podlega zarówno materiał siewny, jak i tzw. materiał zielony pobierany w okresie wegetacji.

W celu wykrycia GMO w badanym materiale konieczne jest przeprowadzenie szeregu badań technikami molekularnymi, tj. PCR/Real-time PCR. Chcąc usprawnić i udoskonalić przebieg procesu badawczego oraz zwiększyć przepustowość wykonywanych analiz, laboratorium oprócz manualnych systemów izolacji DNA i nastawiania reakcji PCR od niedawna wykonuje izolację genomowego DNA i przygotowywanie reakcji PCR/Real-time z wykorzystaniem automatycznych stacji pipetujących. Zautomatyzowany proces izolacji kwasów nukleinowych jest realizowany za pomocą systemów dysponujących czterema kanałami pipetującymi. Daje to możliwość sprawnej izolacji od ośmiu do 48 próbek i skutecznie zabezpiecza przed ich kontaminacją.

■ Nowe chromatografy

Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin

przeprowadza badania płodów rolnych (owoców i warzyw) pod kątem obecności pozostałości środków ochrony roślin. Badania te mają na celu ocenę prawidłowości stosowania pestycydów na podstawie wykrytych substancji czynnych i stwierdzonych przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów (NDP). Laboratorium wykorzystuje akredytowane wielopozostałościowe metody badań, poszukując 345 substancji czynnych środków ochrony roślin przy zastosowaniu metody chromatografii cieczowej, chromatografii gazowej oraz spektrofotometrii.

Pod koniec 2023 r. baza wyposażenia pomiarowego laboratorium

powiększyła się o dwa nowoczesne chromatografy: chromatograf cieczowy sprzężony ze spektrometrem mas (LC-MS/MS) oraz chromatograf gazowy sprzężony ze spektrometrem mas (GC-MS/MS).

Pozyskanie tych specjalistycznych przyrządów pomiarowych pozwoli istotnie zwiększyć zakres badanych substancji. Ponadto zapewni płynną i terminową realizację badań, spełniając najwyższe standardy w tej dziedzinie. W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności ważne jest jak najszybsze uzyskiwanie wyników analiz laboratoryjnych, które stanowią podstawę realizacji kontroli urzędowych prowadzonych przez PIORiN.

Sprawność realizacji badań i wiarygodność uzyskiwanych wyników przez wszystkie jednostki Centralnego Laboratorium mają kluczowe znaczenie dla zagwarantowania właściwego stanu zdrowotnego upraw w kraju oraz bezpieczeństwa fitosanitarnego – zarówno w wewnętrznym, jak i międzynarodowym obrocie materiałem roślinnym.

**Główny Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa**
tel. 22 652 92 90

Zdjęcia: archiwum GIORiN

Automatyczny podajnik próbek przy chromatografii gazowej sprzężonej ze spektrometrem mas (GC-MS/MS)

Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) 23 stycznia 2024 r. w Brukseli ministrowie debatowali przede wszystkim na temat kwestii rolnych związanych z handlem i strategicznym dialogiem w sprawie przyszłości rolnictwa w Europie. Polskiej delegacji przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski.

Szef polskiego resortu rolnictwa przedstawił wniosek Polski na temat uwzględnienia w nowym rozporządzeniu w sprawie autonomicznych środków handlowych (ATM) dla Ukrainy skutecznych rozwiązań, chroniących przed nadmiernym importem rolnym z tego kraju i negatywnymi skutkami dla sektora rolnego UE i jej państw członkowskich, w szczególności dla państw graniczących z Ukrainą.

Minister Siekierski podczas obrad podkreślił, że Polska wspiera Ukrainę w walce z rosyjską agresją, jednocześnie stwierdzając, że pomoc ta powinna odbywać się

w formie, która nie niesie ze sobą zagrożeń dla sytuacji gospodarczej i społecznej w sektorze rolnym w krajach członkowskich UE. Minister wskazał, że wprowadzenie autonomicznych środków handlowych (ATM) było jednym z czynników, które wywołały poważne zakłócenia na rynkach rolnych UE, zwłaszcza w krajach przyfrontowych.

Dzień przed obradami Rady AGRIFISH polski minister spotkał się z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej, komisarzem ds. handlu Valdisem Dombrovskisem, aby wypracować najlepsze rozwiązania, które pozwolą zabezpieczyć

krajowy sektor rolno-spożywczy przed nadmiernym napływem produktów spożywczych z Ukrainy. Minister Siekierski przedstawił wiceprzewodniczącemu Komisji Europejskiej stanowisko dotyczące planowanego przedłużenia ATM dla Ukrainy. Podkreślił, że wprowadzenie środków ochronnych w reakcji na regionalne trudności i zakłócenia rynkowe powinno być uzgadniane między Komisją Europejską i państwami członkowskimi, których zakłócenia te dotyczą. W szczególności zwrócił uwagę na najważniejsze elementy naszego stanowiska, czyli podejście regionalne do wprowadzania klauzuli

Polska delegacja podczas styczniowej Rady Agrifish w Brukseli

ochronnej, uproszczenie i przyspieszenie procedury wprowadzania środków ochronnych oraz zapewnienie możliwości wprowadzenia środków ochronnych również w przypadkach, gdy import z Ukrainy powoduje problemy jedynie w pojedynczych krajach członkowskich lub regionach UE.

■ Przyszłość rolnictwa w Europie

W kolejnym punkcie obrad ministrowie dyskutowali na temat przyszłości rolnictwa w Europie. Szef polskiego resortu rolnictwa podkreślił, że dialog strategiczny w tym obszarze jest niezbędny i należy wsłuchać się w głos rolników, którzy domagają się rewizji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Zwrócił uwagę m.in. na obciążenia rolników kosztami związanymi ze zmianami klimatycznymi i niekontrolowanym napływem towarów oraz na bankructwo gospodarstw związane z brakiem opłacalności produkcji rolnej. Minister Siekierski dodał, że potrzebna jest dogłębna analiza WPR oraz zapewnienie odpowiednich instrumentów finansowych, zapewniających bezpieczeństwo rolnikom, aby nie doprowadzać do ich bankructwa.

■ Rola WPR w utrzymaniu wysokiej jakości produktów spożywczych

Ministrowie omówili również wniosek zgłoszony przez Austrię, poparty przez kilkanaście państw członkowskich, w tym Polskę, na temat roli WPR w utrzymaniu wysokiej jakości produktów spożywczych. Delegacja w nocy podniosła kwestię potrzeby szerokiej debaty dotyczącej dopuszczenia do obrotu mięsa na bazie komórek hodowlanych laboratoryjnie.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski wskazał na potencjalne zagrożenie, jakie produkcja mięsa na bazie komórek hodowlanych laboratoryjnie może stanowić dla tradycyjnej produkcji rolnej i europejskiego modelu rolnictwa. Podkreślił, że wprowadzenie takich rozwiązań może naruszyć interesy polskich rolników, którzy już zgłaszają swoje niepokoje. Minister stwierdził, że obawy może również budzić bezpieczeństwo dla zdrowia takiej żywności oraz wpływ procesu produkcyjnego na środowisko naturalne. Dlatego uznał, że inicjatywa wnioskujących państw jest istotna i należy przeprowadzić debatę na ten temat.

■ Pozycja polskich organizacji rolniczych na arenie międzynarodowej

Minister Czesław Siekierski rozmawiał w Brukseli również z przedstawicielami Copa-Cogeca nt. udziału polskich organizacji rolniczych w ponadnarodowych organizacjach reprezentujących ich interesy wobec Unii Europejskiej.

Głównym tematem rozmowy była sytuacja na rynku rolnym UE, szczególnie w kontekście ukraińskiego importu do UE i państw trzecich.

– *Doceniam działania Państwa organizacji, które niestrudzenie bronią interesów europejskich rolników. Europa nie będzie silna bez silnego europejskiego sektora rolnego. Dla Polski najważniejszym problemem jest obecnie nadmierny import produktów rolnych z Ukrainy, które zalały rynek i spowodowały na nim istotne zakłócenia* – podkreślił szef polskiego resortu rolnictwa.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcia: Eyetronic.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

Międzynarodowe rozmowy o rolnictwie w Berlinie

W czasie międzynarodowych targów Grüne Woche (Zielony Tydzień) w Berlinie – 19 stycznia 2024 r. – minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski rozmawiał z ministrami ds. rolnictwa o perspektywach współpracy z Polską. Minister reprezentował Polskę także na Globalnym Forum Żywności i Rolnictwa w Berlinie, które odbyło się w trakcie Grüne Woche, 20 stycznia 2024 r. Tegoroczne hasło Forum to „Systemy żywnościowe dla naszej przyszłości: połączenie sił na rzecz wyeliminowania głodu na świecie”.

Uczestnicy Globalnego Forum Żywności i Rolnictwa w Berlinie

Na marginesie targów Grüne Woche (Zielony Tydzień) minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski rozmawiał o perspektywach współpracy z Polską w dziedzinie rolnictwa z ministrami ds. rolnictwa Mołdawii, Ukrainy, Republiki Czeskiej, Niemiec, Litwy i Uzbekistanu.

Podczas Globalnego Forum Żywności i Rolnictwa w Berlinie minister uczestniczył w sesji „Promowanie zrównoważonej produkcji”.

CZYNNIKI NIEZBĘDNE DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO

Szef polskiego resortu rolnictwa Czesław Siekierski w swoim wystąpieniu na Forum zaznaczył, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego nie będzie możliwe, jeśli nie będą spełnione następujące warunki:

opłacalność produkcji rolnej, zachowanie równowagi między celami środowiskowo-klimatycznymi a odpowiednim poziomem produkcji żywności oraz konkurencyjność i innowacyjność rolnictwa.

- Opłacalność produkcji rolnej.
 - Przejście na zrównoważoną produkcję musi być odpowiednio kompensowane producentom rolnym. Opłacalność produkcji rolnej jest warunkiem powodzenia transformacji systemów żywnościowych i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego – podkreślił szef polskiego resortu rolnictwa.
- Równowaga między celami środowiskowo-klimatycznymi a odpowiednim poziomem produkcji żywności.

Minister Siekierski zauważył, że w ostatnich latach mieliśmy do czynienia z serią nieprzewidzianych, silnych wstrząsów na globalnym rynku żywności,

spowodowanych pandemią COVID-19, wystąpieniem ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz wojnami.

– *Zakłócenia funkcjonowania rynków rolnych, będące konsekwencją tych wydarzeń, zagrażają utrzymaniu równowagi w systemie żywnościowym, stwarzają ryzyko dla zapewnienia globalnego bezpieczeństwa żywnościowego i ograniczają możliwości włączania się sektora rolnego w realizację ambitnych celów środowiskowych i klimatycznych* – powiedział polski minister i dodał, że należy pamiętać, iż nadrzędnym celem rolnictwa jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego dla rosnącej populacji świata. Oznacza to, że potrzebne jest nam zrównoważone, a jednocześnie wysoce wydajne rolnictwo, które z jednej strony chroni zasoby naturalne, a z drugiej wykorzystuje możliwości oferowane przez bioenergię i biogospodarkę.

Minister Siekierski podkreślił, że w podejmowanych działaniach musimy zadbać o równowagę między celami środowiskowo-klimatycznymi a odpowiednim poziomem produkcji żywności.

– *Działania na rzecz klimatu są niezbędne, ale nie mogą doprowadzić do spadku wydajności produkcji rolnej, a w konsekwencji braku możliwości zapewnienia żywności dla ludzi, w szczególności tych, których już dziś dotyka problem głodu* – powiedział szef polskiego resortu rolnictwa.

- Konkurencyjność i innowacyjność rolnictwa.

Szef polskiego resortu rolnictwa zaznaczył, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego nie będzie możliwe, jeśli rolnictwo nie będzie efektywnym dostawcą żywności wysokiej jakości oraz jeżeli nie będzie konkurencyjne i innowacyjne. W świetle tych wyzwań konieczne jest umieszczenie rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego wśród najwyższych priorytetów światowych i unijnych.

– *W dążeniu do tego celu istotne jest wykorzystanie innowacji, nowych technologii oraz lepszych praktyk produkcji rolnej, które mogą zmniejszyć presję na środowisko, zwiększając zdolności produkcyjne i wydajność. W rozwoju i adaptacji nowych technologii możemy upatrywać szans na godzenie często sprzecznych celów ekonomicznych, środowiskowych i społecznych* – stwierdził minister Siekierski i dodał, że w obliczu rosnącej częstotliwości i powagi wyzwań, z którymi się mierzymy, powinniśmy dążyć do wypracowania instrumentów zarządzania kryzysem i ryzykiem, które przyczyniają się do zapewnienia stabilności rynku rolno-spożywczego na poziomie globalnym.

– *Mechanizmy te powinny być uruchamiane w sposób przejrzysty, oparty na jasnych zasadach i analizie danych, przy jednoczesnym uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań* – zaznaczył szef polskiego resortu rolnictwa.

■ Wspólny komunikat ministrów ds. rolnictwa

Forum zakończyło się wydaniem wspólnego komunikatu. Ministrowie ds. rolnictwa określili w nim swoją postawę wobec problemu głodu na świecie. Zobowiązali się do podejmowania działań w następujących obszarach:

- promowania zrównoważonej produkcji;
- wspierania odpornych i zrównoważonych łańcuchów dostaw;
- ograniczenia strat i marnotrawstwa żywności;
- wzmocnienia grup szczególnie wrażliwych społecznie.

Minister Czesław Siekierski, podsumowując obrady Forum, podkreślił, że wobec wydarzeń wojennych toczących się za naszą wschodnią granicą i na Bliskim Wschodzie oraz niepokojów wzbudzanych w innych rejonach świata walka z głodem i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego są sprawą kluczową. Aby je zapewnić, należy zapewnić opłacalność produkcji rolniczej gospodarstwom rolnym. Rolnicy powinni otrzymać należyte wsparcie w ramach WPR UE, a także działań krajowych.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Mołdawii

Podczas spotkania polskiego ministra rolnictwa i rozwoju wsi Czesława Siekierskiego z wicepremierem, ministrem rolnictwa i przemysłu spożywczego Mołdawii Vladimirem Boleą strona polska wyraziła nadzieję na rozwój wzajemnej wymiany handlowej towarami rolno-spożywczymi między Polską a Mołdawią.

Polska delegacja poinformowała, że nasze firmy sektora rolno-spożywczego są zainteresowane rynkiem mołdawskim, a przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego – m.in. branży owocowo-warzywnej – chcą szukać partnerów handlowych w Mołdawii.

Polski eksport rolny do Mołdawii wg danych za 10 miesięcy 2023 r. wyniósł 58,9 mln EUR.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Ukrainy

Spotkanie zostało zorganizowane na wniosek strony ukraińskiej. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Polski Czesław Siekierski i minister polityki rolnej i żywności Ukrainy Mykoła Solski kontynuowali rozmowy z 22 grudnia 2023 r. Ministrowie ponownie poruszyli tematy importu ukraińskich towarów rolnych do Polski oraz uproszczenia procedur kontroli produktów rolnych w transycie przez Polskę. – *Chcemy znaleźć rozwiązanie, które zaakceptują wszystkie strony, co jest niezwykle trudne* – powiedział minister Czesław Siekierski.

Szef polskiego resortu rolnictwa dodał, że Polska jest dużym eksporterem pszenicy, kukurydzy, cukru, drobiu czy owoców miękkich. Podkreślił, że z ich produkcji utrzymuje się kilkaset tysięcy, w większości małych gospodarstw rolnych.

Od stycznia do października 2023 r. polski eksport rolny na rynek ukraiński wzrósł o 11 proc. wobec analogicznego okresu 2022 r. (z 785 do 875,1 mln EUR). Eksportowano głównie produkty do karmienia zwierząt oraz sery i twarogi, a także czekoladę i produkty z kaka, przetwory spożywcze, pieczywo i kawę.

Od stycznia do października 2023 r. import rolny z Ukrainy do Polski spadł o 32 proc. wobec analogicznego okresu 2022 r. (z 2095,1 do 1432,4 mln EUR). Importowanym produktem o najwyższej wartości był olej słonecznikowy. Następne w kolejności to: olej sojowy, makuchy, kukurydza, makuchy z ekstrakcji oleju sojowego i pszenica.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Republiki Czeskiej

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski i minister rolnictwa Republiki Czeskiej Marek Výborný omawiali kwestię obecności produktów rolno-spożywczych z Ukrainy na unijnych rynkach. Minister Siekierski zauważył, że eksport produktów rolnych

z Ukrainy do UE był w większości lokowany na rynku polskim.

Strony zgodnie uznały, że nowe rozwiązania dotyczące zasad handlu rolno-spożywczego z Ukrainą powinny zostać dokładnie przeanalizowane przed ich wprowadzeniem i uzgodniły, że będą omawiać ten temat na najbliższym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) w Brukseli.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Niemiec

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Polski Czesław Siekierski był gościem ministra rolnictwa Niemiec Cema Özdemira – rozmowa odbyła się na stoisku narodowym Niemiec.

– *Polska była pierwszym krajem, który wsparł Ukrainę po wybuchu wojny. Doceniamy to. Opowiadamy się za pomocą Ukrainie. Chcemy wypracowania reguł tego wsparcia, które nie zagrażą rynkom rolnym UE. Chcemy też mocniej współpracować z Polską w zakresie przygotowania takich rozwiązań* – mówił niemiecki minister.

Minister Siekierski podkreślił, że dobrą platformą do przygotowywania takich rozwiązań może być Trójkąt Weimarski.

– *Chciałbym wzmocnienia działalności tej grupy* – powiedział szef polskiego resortu rolnictwa.

Polski eksport produktów rolno-spożywczych do Niemiec według wstępnych danych wyniósł w okresie od stycznia do października 2023 r. 11,1 mld EUR i był o 13 proc. większy niż rok wcześniej. Do RFN eksportujemy przede wszystkim cygara, cygaretki i papierosy, ryby suszone, marynowane i wędzone, mięso i podroby drobiowe oraz chleb i pieczywo cukiernicze.

Import zaś wzrósł o nieco ponad 6 proc., do 5,3 mld EUR. Z Niemiec Polska sprowadza przede wszystkim produkty do karmienia zwierząt, czekoladę i przetwory spożywcze z kakao, mięso wieprzowe, a także kawę.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Litwy

Spotkanie ministra rolnictwa i rozwoju wsi Czesława Siekierskiego z ministrem rolnictwa Litwy Kęstutisem Navickasem odbyło się z inicjatywy strony litewskiej. Ministrowie omawiali problem nadmiernego importu produktów rolnych z Ukrainy.

Litewski minister podkreślił, że potrzebna jest ścisła współpraca krajów bezpośrednio graniczących z Ukrainą. Minister Siekierski zaznaczył, że państwa z naszej części Europy mają większą świadomość zagrożeń ze strony Rosji, a jednocześnie muszą dbać o interesy swoich rolników, aby zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe w kraju.

■ Rozmowy z ministrem ds. rolnictwa Uzbekistanu

Spotkanie zainicjowała strona uzbecka. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski rozmawiał z ministrem rolnictwa Republiki Uzbekistanu Ibrohimem Abdurahmonowem o możliwościach rozwiązania spraw weterynaryjnych i zacieśnienia współpracy pomiędzy stronami.

Polska delegacja zauważyła, że dla rozwoju relacji między Polską a Uzbekistanem i czerpania wzajemnych korzyści potrzebna jest likwidacja barier. Strona polska ponowiła prośbę o umieszczenie w sporządzonym przez stronę uzbecką Rejestrze Zakładów wszystkich przedsiębiorstw, które zostały zgłoszone przez stronę polską w wykazie przesłanym w kwietniu 2021 r.

Strona uzbecka wyraziła zainteresowanie polskimi produktami pochodzenia zwierzęcego, zwłaszcza mięsem i rybami. Uzbekistan jest krajem odciętym od morza, a ponadto ryby są w tym państwie dostarczane uczniom w ramach specjalnego programu.

Delegacje uzgodniły, że odpowiednie departamenty z resortów rolnictwa obydwu państw skontaktują się w sprawie utworzenia grupy roboczej zajmującej się likwidacją barier i zwiększeniem wymiany handlowej pomiędzy Polską a Uzbekistanem.

Według wstępnych danych od stycznia do października 2023 r. wartość eksportu rolno-spożywczego z Polski do Uzbekistanu wyniosła ok. 54,5 mln EUR (jest to wzrost o 85,4 proc. w stosunku do analogicznego okresu 2022 r.). Podobnie jak w poprzednich latach Polska eksportowała do Uzbekistanu przede wszystkim mięso i jadalne podroby z drobiu. Eksportowano również czekoladę i inne przetwory spożywcze zawierające kakao, ziemniaki i inne warzywa przetworzone, zakonserwowane i mrożone oraz karmę dla zwierząt.

W tym samym okresie wartość importu z Polski do Uzbekistanu wyniosła 4,38 mln EUR, co oznacza wzrost o 31,6 proc. w stosunku do analogicznego okresu 2022 r. Polska importowała głównie: cebulę, winogrona świeże lub suszone oraz inne owoce suszone.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Polska na targach Zielony Tydzień

Targi Grüne Woche (Zielony Tydzień) w Berlinie to największa wystawa żywności, rolnictwa i ogrodnictwa na świecie. Tak jak w zeszłych latach, tak i w tym roku rozległe tereny Messe Berlin (Targów Berlińskich) wypełniły się w czasie wydarzenia tłumami odwiedzających. Podczas tegorocznej edycji targów nie zabrakło polskiego stoiska narodowego „Polen schmeckt” („Polska smakuje”). Polskiej delegacji na targach przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski.

Tegoroczna, 88. edycja Grüne Woche odbyła się od 19 do 28 stycznia 2024 r. Na stoiskach 1589 wystawców z 56 krajów znalazły się produkty lokalne i ekologiczne, a wśród nich – oprócz żywności – szeroki wybór napojów alkoholowych, a także kosmetyki czy rękodzieło.

Zielony Tydzień to wystawa poświęcona również ogrodnictwu, ekouprawom, wypoczynkowi na wsi, biogospodarce i zwierzętom hodowlanym. Na targowych stoiskach prezentowane są maszyny oraz narzędzia rolnicze i ogrodnicze. Wydarzenie to co roku przyciąga prawie pół miliona gości, którym targi dają możliwość poznawania regionalnych specjalów z całego świata. Dla osób z branży zaś to świetna okazja, aby zaprezentować swoje produkty, zapoznać się z ofertą konkurencji i zorientować się, jakie są najnowsze światowe trendy żywieniowe.

Podczas imprezy promowane są także walory turystyczne poszczególnych terenów. Państwa i regiony zachęcają turystów do poznania ich dziedzictwa kulinarnego i kulturowego oraz atrakcji turystycznych.

Zielony Tydzień to również okazja do spotkań i rozmów na temat aktualnych światowych kwestii

Na polskim stoisku odbywały się pokazy kulinarne i degustacje

związanych z rolnictwem i gospodarką żywnościową.

■ Polskie stoisko narodowe

Na zorganizowanym przez KOWR polskim stoisku narodowym w Berlinie swoją ofertę zaprezentowało łącznie 12 polskich firm.

W prezentowanej na targach ofercie Polski znalazły się:

- produkty mleczne;
- przetwory owocowe i warzywne, w tym: soki, sosy, smoothie, marynaty, dżemy i produkty suszone;
- ryby i przetwory rybne;
- zupy na zakwasie;
- miody;
- zdrowe przekąski;
- piwa niepasteryzowane i smakowe;
- nalewki.

Polska była reprezentowana na targach również przez urzędy marszałkowskie województw dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego ze stoiskami znajdującymi w bezpośrednim sąsiedztwie stoiska narodowego.

Na polskim stoisku odbywały się pokazy kulinarne i degustacje. Zespół kucharzy pod

przewodnictwem szefa kuchni Marcina Suchenka serwował gościom targów takie polskie specjały jak kaczką z buraczkami i kładzionymi kluseczkami pietruszkowymi, placki ziemniaczane czy tradycyjny żurek.

Smaki polskiej kuchni oraz polską tradycję kulinarną gościom w pierwszy weekend targowy przybliżyły także przedstawicielki Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) Szaflary z woj. małopolskiego. Koło to wygrało VIII edycję konkursu kulinarnego dla KGW „Bitwa Regionów”.

Pokazy gotowania na żywo w wykonaniu gospodyń przyciągnęły tłumy gości. Panie z KGW Szaflary zaprezentowały podhalańską kuchnię w najlepszym wydaniu. Wśród przygotowanych przez nie dań znalazła się m.in. jorka, czyli jagnięcina z kapustą zasmażaną po szaflarzańsku. To właśnie z tym daniem gospodynie wygrały „Bitwę Regionów”.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Świat się kręci wokół wsi

Rozstrzygnięcie III konkursu filmowego

Zakończył się III ogólnopolski konkurs filmowy „Świat się kręci wokół wsi”. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski przyznał nagrody i wyróżnienia w konkursie, którego podstawowym celem jest wzmocnienie pozytywnego wizerunku polskiej wsi i zawodu rolnika, przede wszystkim w oczach młodych ludzi.

Konkurs był skierowany do młodych mieszkańców wsi, w wieku od 16 do 30 lat. Działanie promocyjne, jakim jest konkurs filmowy „Świat się kręci wokół wsi”, pomaga zachęcać młodych ludzi do wiązania się z polską wsią oraz angażować ich w pracę na rzecz Małych Ojczyzn.

■ Cele konkursu

Filmy konkursowe powinny realizować następujące cele:

- Ukazać wieś jako miejsce z nowymi perspektywami do życia i rozwoju zawodowego poprzez filmowe opowieści młodych mieszkańców obszarów wiejskich.
- Pokazać, że życie na wsi ma wiele pozytywnych aspektów, a rolnik to zawód z przyszłością.
- Pokazać, że rolnictwo to ważna gałąź gospodarki narodowej, w której efektywnie wykorzystuje się fundusze unijne.
- Przedstawić rolników jako tych, którzy zapewniają bezpieczeństwo żywnościowe, pielęgnują tradycję i dziedzictwo kulturowe polskiej

wsi oraz adaptują trendy w zakresie ekologii i ochrony środowiska.

■ Rozstrzygnięcie konkursu

W konkursie wpłynęły 34 zgłoszenia. Uhonorowane zostały prace konkursowe, które zajęły miejsca od pierwszego do dziewiątego w rankingu zgłoszeń.

Informacje o laureatach konkursu oraz nagrodach i wyróżnieniach zostały opublikowane na stronie internetowej MRiRW. Nagrodzone filmy można obejrzeć na kanale YouTube Ministerstwa

Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pod adresem: https://www.youtube.com/@MRiRW_GOV_PL/videos.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi podziękował wszystkim uczestnikom za udział w konkursie oraz podkreślił znaczenie młodych ludzi dla rozwoju polskiej wsi.

Departament Pomocy Technicznej
MRiRW

tel. 22 623 16 37

Zdjęcia: Vectorwonderland.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA RYBACTWA

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER) jest kontynuacją programu operacyjnego „Rybnictwo i Morze” na lata 2014–2020. Środki pochodzą z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) i budżetu krajowego. Instytucją Zarządzającą programem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER) będzie wspierał cele:

- wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb);
- polityki morskiej UE;
- międzynarodowych zobowiązań UE w dziedzinie zarządzania oceanami.

Przyczyni się to do promowania zrównoważonego rybołówstwa

i ochrony żywych zasobów morza, zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego dzięki dostawom produktów rybołówstwa i akwakultury, rozwoju zrównoważonej niebieskiej gospodarki oraz zapewnienia zdrowego stanu, bezpieczeństwa oraz czystości mórz i oceanów, ochrony na nich, a także do zrównoważonego zarządzania nimi.

■ Odbiorcy programu

Program FER jest skierowany do:

- podmiotów prowadzących działalność w zakresie rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego, chowu i hodowli ryb, przetwarzania oraz obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury;
- Rybackich Lokalnych Grup Działania;

- organizacji: rybackich, zrzeszających producentów akwakultury, producentów ryb, pożytku publicznego realizujących statutowe działania w zakresie rybactwa, a także związków, stowarzyszeń i fundacji;
- branżowych instytutów badawczych oraz placówek edukacyjnych kształcących na kierunkach rybackich (w tym szkół ponadpodstawowych i uczelni);
- administracji.

■ Budżet programu

Budżet FER to blisko 732 mln euro. Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) w stosunku: 70 proc. – środki UE i 30 proc. – budżet państwa.

Alokacja z EFMRA wynosi 512 387 953 euro, a środki krajowe wynoszą 219 594 837 euro, co daje łącznie 731 982 790 euro.

■ Pierwsze nabory

Za nami pierwsze nabory wniosków o dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa, ogłoszone przez instytucję pośredniczącą, którą jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Wnioski o dofinansowanie w programie można składać wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego, w aplikacji WOD202 na formularzu udostępnionym przez ARiMR.

Budżet Programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa to blisko 732 mln euro

Zgodnie z opublikowanym harmonogramem w tym roku czekają nas kolejne nabory w ramach poszczególnych działań programu. Dlatego ważne jest, aby informacja o tym programie i jego możliwościach dotarła różnymi kanałami do wszystkich zainteresowanych podmiotów działających w szeroko rozumianym polskim sektorze rybackim, w tym placówek edukacyjnych kształcących na kierunkach rybackich.

■ Strona internetowa i media społecznościowe programu

Strona internetowa programu FER www.rybactwo.gov.pl jest oficjalną witryną programu. Wyłącznie tutaj są publikowane wiążące materiały i dokumenty wdrożeniowe związane z realizacją programu, w tym ewentualne wytyczne, interpretacje czy też wyjaśnienia dotyczące zobowiązań beneficjenta w zakresie realizowanych operacji.

Jedynie na tej stronie użytkownik ma bezpośredni dostęp do:

- aktualnych informacji o trwających naborach wniosków o dofinansowanie;
- systemu teleinformatycznego i aplikacji WOD2021, za pośrednictwem której składa się wnioski o dofinansowanie;
- instrukcji dotyczących systemu CST2021 i zasad składania wniosków;
- obowiązujących aktów prawnych i wytycznych;
- dostępnych szkoleń;
- informacji i dokumentów dotyczących realizacji zobowiązań beneficjenta w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, w tym do „Podręcznika wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021–2027 w zakresie informacji i promocji”, logotypów programu, wzorów i przygotowanych dla beneficjenta szablonów do wykorzystania: tablic, plakatów i naklejek.

Wyłącznie za pośrednictwem tej strony istnieje możliwość zapisania się na listę odbiorców newslettera, dzięki któremu

można najszybciej otrzymywać informacje, np. na temat ogłaszanych naborów wniosków.

Uzupełnieniem strony internetowej są założone przez MRiRW na potrzeby działań komunikacyjnych konta, profile i kanały programu w mediach społecznościowych. Zapraszamy na oficjalne profile programu FER na Facebooku, Instagramie, Linked-in oraz na kanał programu w serwisie YouTube. Publikujemy tam informacje o uruchamianych lub trwających już naborach wniosków o dofinansowanie, komunikaty i wytyczne dotyczące składania wniosków oraz odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania i wątpliwości przekazywane przez wnioskodawców i beneficjentów do instytucji pośredniczącej.

Departament Pomocy
Technicznej
MRiRW
tel. 22 623 16 37

Zdjęcia: Andrzej.Stock.adobe.com,
Panthermedia, archiwum MRiRW

FER przyczyni się do promowania zrównoważonego rybołówstwa i ochrony żywych zasobów morza, zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz bezpieczeństwa i czystości mórz i oceanów

ARiMR z rolnikami już 30 lat

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od trzech dekad towarzyszy rolnikom, przetwórcom z sektora rolno-spożywczego, rybakom i samorządom lokalnym w procesie przemian. Nasi beneficjenci dobrze wykorzystują szansę na rozwój, o czym świadczą nie tylko kwoty przekazanego im wsparcia, ale także rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz skala zrealizowanych inwestycji.

Historia ARiMR rozpoczęła się 18 stycznia 1994 r. Pierwszym jej zadaniem było dopłacanie do oprocentowania kredytów, by pomóc rolnikom w wydobyciu się z pułapki zadłużenia w bankach. Przełomowy był rok 1999. To wówczas polski rząd wyznaczył Agencji rolę partnera dla Unii Europejskiej w zakresie udzielania wsparcia na rozwój polskiego rolnictwa. Konsekwencją tej decyzji było powierzenie ARiMR realizacji przedakcesyjnego programu SAPARD, a po wstąpieniu Polski

do Unii innych europejskich programów pomocowych.

Istotny test efektywności działania przyszło zdać Agencji w 2004 r., gdy po przyjęciu do Wspólnoty po raz pierwszy ok. 1,4 mln rolnikom trzeba było przekazać płatności bezpośrednie. Kolejnym ważnym momentem dla ARiMR był rok 2007, gdy powierzono jej w znacznej większości realizację unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 – pierwszego, wielkiego programu

modernizacyjnego dla polskiego rolnictwa, który wywołał niespotykany od dekad proinwestycyjny impuls na polskiej wsi. Znaczącą datą dla Agencji był również rok 2017, kiedy to została ona jedyną instytucją w Polsce rozdysponującą krajowe i unijne środki finansowe. Stało się to po przejęciu przez ARiMR wszystkich zadań płatniczych oraz części działań związanych z regulacją rynków rolnych od zlikwidowanej Agencji Rynku Rolnego.

Dzięki pomocy Agencji lokalne samorządy zrealizowały wiele inwestycji – zmodernizowano lub wybudowano tysiące kilometrów dróg lokalnych oraz ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych

Nie można też nie wspomnieć o 2018 r., gdy po raz pierwszy rolnicy zostali zobowiązani do składania wniosków o dopłaty bezpośrednie przez internet. Zarejestrowano wówczas 900 tys. wniosków złożonych za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus, natomiast ponad 430 tys. rolników złożyło oświadczenia w formie papierowej, informując, że nie ma u nich żadnych zmian dotyczących dopłat bezpośrednich w porównaniu z 2017 r. To wydarzenie zmieniło Agencję technologicznie i organizacyjnie.

Dziś ARiMR jest jedyną w Polsce agencją płatniczą, która rozdysponuje pochodzące z budżetów unijnego i krajowego środki przeznaczone na rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, rozwój terenów wiejskich oraz rybactwo.

Od początku działalności do tej pory przekazała beneficjentom swoich działań blisko 470 mld zł. Z tej kwoty do rolników trafiło ponad 248 mld zł w postaci dopłat bezpośrednich, a ponad 178 mld zł pochodzi z unijnych programów pomocowych dla sektora rolnego i rybackiego. Blisko 43 mld zł

to środki wypłacone z budżetu krajowego.

Te pieniądze sprawiły, że polska wieś się zmieniała – gospodarstwa zostały wyposażone w setki tysięcy maszyn czy urządzeń rolniczych, powstały lub zostały wyremontowane tysiące budynków gospodarskich. Dzięki środkom przekazanych przez Agencję powstały nowoczesne zakłady przetwórcze, rozwija się przedsiębiorczość na wsi.

Agencja stara się również pomagać w nadzwyczajnych

sytuacjach. Susza, ASF, COVID-19, wojna w Ukrainie – to tylko przykłady kryzysowych zdarzeń, w których udzielała wsparcia finansowego.

Beneficjentami ARiMR są również lokalne samorządy. Korzystając z pomocy Agencji zrealizowały wiele inwestycji – zmodernizowano lub wybudowano tysiące kilometrów dróg lokalnych, ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Powstały setki oczyszczalni ścieków i systemów segregacji odpadów. Udało się odnowić centra wielu miejscowości, wybudować bądź wyremontować świetlice, domy kultury i place zabaw.

Agencja służy też wsparciem organizacjom działającym na rzecz lokalnych społeczności, np. kołom gospodyń wiejskich. Od momentu startu programu pomocowego dla KGW w 2018 r. otrzymały one do tej pory za pośrednictwem ARiMR ponad 310 mln zł.

Biurowisko
ARiMR

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Fotolia, Dejan Gospodarek,
DW-, Syda Productions-, marko-,
Countrypixel.Stock.adobe.com

Powstały setki oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowe i kanalizacyjne

Inwestycje w OZE

i poprawę efektywności energetycznej gospodarstw

Maksymalna wysokość wsparcia na zakup mikroinstalacji fotowoltaicznych wynosi 200 tys. zł

Do 23 lutego 2024 r. rolnicy zainteresowani inwestowaniem w odnawialne źródła energii i poprawę efektywności energetycznej gospodarstw mogą drogą elektroniczną starać się w ARiMR o wsparcie z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Pomoc adresowana jest do rolników, którym została przyznana jednolita płatność obszarowa i odbyli szkolenie z zakresu efektywności energetycznej nie wcześniej niż 24 miesiące przed złożeniem wniosku lub zobowiązają się do ukończenia takiego kursu.

Wsparciem finansowym objęte są trzy obszary inwestycyjne:

- Obszar A – budowa nowych biogazowni rolniczych.
- Obszar B – zakup mikroinstalacji fotowoltaicznych i instalacji do wytwarzania energii cieplnej z promieniowania słonecznego wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła – o ile będzie stanowiła integralną część instalacji produkującej energię.

- Obszar C – inwestycje służące poprawie efektywności energetycznej zabudowań gospodarskich. W tym przypadku dofinansowaniem objęte są m.in. budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę (z wyłączeniem kotłów do spalania słomy), systemów odzyskiwania ciepła (np. z mleka, z budynków inwentarskich, ściółki, gnojowicy), przeszkleń dachowych, oświetlenie LED; docieplenie ścian zewnętrznych, podłóg, dachu lub stropu budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej.

Pomoc jest przyznawana, jeśli w wyniku inwestycji całkowita moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną w gospodarstwie nie przekroczy 50 kW.

Wsparcie ma formę refundacji, którą może zostać objętych do

65 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji. Maksymalna wysokość pomocy dla obszaru A to 1,5 mln zł, a dla obszarów B i C po 200 tys. zł. Rolnik może skorzystać z jednego lub kilku obszarów. Łączny limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji PS WPR 2023–2027 wynosi w przypadku: obszaru A i obszaru B – 1,5 mln zł; obszaru A i obszaru C – 1,7 mln zł; obszaru B i obszaru C – 400 tys. zł; obszaru A, obszaru B i obszaru C – 1,7 mln zł.

Na finansowanie naboru przewidziano dla obszarów: A – 347 607 000 zł; B – 422 759 796 zł, C – 422 759 796 zł.

Nabór wniosków o przyznanie pomocy odbywa się w terminie od 25 stycznia do 23 lutego 2024 r. Dokumenty można składać wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE) ARiMR.

**Biuro Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90**

Zdjęcie: manfredxy.Stock.adobe.com

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

Rolnicy, którzy ubezpieczają zwierzęta gospodarskie od strat spowodowanych ich chorobami, mogą ubiegać się o zwrot części kosztów takiej polisy. ARiMR prowadzi właśnie nabór wniosków o wsparcie w ramach działania z PROW na lata 2014–2020 *Zarządzanie ryzykiem*, który potrwa do 15 marca 2024 r.

Dofinansowanie może być przyznane hodowcom drobiu, bydła i świń, którzy mają zarejestrowaną działalność produkcyjną. Muszą oni oprócz tego posiadać prawo do nieruchomości, na terenie której prowadzą chów tych zwierząt. O tę pomoc może się także starać przedsiębiorca zagraniczny, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Polski, jednak firma taka musi być wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia. W ramach działania *Zarządzanie ryzykiem* wsparcie przysługuje

również producentom rolnym, którzy są współnikami spółki cywilnej.

By móc się stać beneficjentem tej pomocy, należy w ramach prowadzonej działalności rolniczej mieć podpisaną umowę ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych salmonellą, z której wynika, że ubezpieczonych zostało co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych kurcząt, gęsi, indyków i drobiu nieśnego, 14 sztuk świń, cztery sztuki bydła.

Co istotne, zainteresowany tym dofinansowaniem nie może korzystać z innych dopłat do ubezpieczenia.

Pomoc przyznaje się w wysokości 70 proc. opłaconej składki, pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia szkód, które wyniosą ponad 20 proc. wartości zwierząt. Istotne jest też, że dopłaty do ubezpieczenia nie mogą objąć okresu przed 1 kwietnia 2022 r.

Wnioski do 15 marca 2024 r. przyjmują biura powiatowe ARiMR. Dokumenty można złożyć osobiście w placówce, nadać rejestrowaną przesyłką pocztową lub za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE) ARiMR. To już czwarty nabór w ramach tego działania z PROW na lata 2014–2020.

**Biurow Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90**

Wsparcie dla producentów żywności na działania promocyjne

Do 18 marca 2024 r. można ubiegać się w ARiMR o przyznanie dofinansowania na działania promocyjno-informacyjno-marketingowe dotyczące żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości. Środki na ten cel pochodzą z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Pomoc finansowa na działania promocyjne, informacyjne i marketingowe skierowana jest do grup producentów żywności. Mogą oni działać w ramach m.in. spółdzielni, organizacji, kółka rolniczego, konsorcjum czy spółki cywilnej. Wsparcie ma na celu zwiększenie rozpoznawalności, a także wskazanie konsumentom zalet produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości zarówno unijnych, jak i polskich, np. Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie

Geograficzne, rolnictwo ekologiczne, „Jakość Tradycja”, „Quality Meat Program” czy „Quality Assurance for Food Products”.

Podjęte przez grupę producentów działania muszą być zrealizowane maksymalnie w czterech etapach, z czego każdy może trwać od 90 do 180 dni, a wykonanie musi zakończyć się najpóźniej 30 czerwca 2029 r. Warunkiem udzielenia wsparcia jest również konieczność oznakowania materiałów informacyjno-promocyjno-marketingowych (np. przekazów audiowizualnych, stoisk na wystawach, targach) symbolem PS WPR 2023–2027, zgodnym z jego opisem w księdze wizualizacji.

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji do 70 proc. kosztów kwalifikowanych, z tym że nie mogą one przekroczyć kwoty 2 500 000 zł. Maksymalna kwota

wsparcia na jedną operację wynosi więc nie więcej niż 1 750 000 zł. Pula środków do rozdysponowania w tym naborze to ponad 80 mln zł.

Dofinansowanie można otrzymać m.in. na: reklamę w internecie, telewizji, radiu lub prasie; promocję w punktach sprzedaży; przygotowanie stoisk i materiałów reklamowych; udział w pokazach, wystawach lub targach; organizację szkoleń lub konferencji; przygotowanie i administrowanie stroną internetową służącą promocji produktu, najem powierzchni reklamowych.

Wnioski można składać do 18 marca 2024 r. wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE) ARiMR.

**Biurow Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90**

Rolnik – Farmer Roku KOWR partnerem konkursu

Ogólnopolski konkurs „Rolnik – Farmer Roku” jest organizowany już od 30 lat. Przez ten czas do konkursu zgłoszono około 10 tys. rolników. Kapituła konkursu odwiedziła około 1400 gospodarstw, spośród których wyłoniono 273 finalistów, a statuetkę Złotego Jabłka – symbolizującą owoc pracy rolnika – otrzymało 187 laureatów.

Celem konkursu „Rolnik – Farmer Roku” jest promowanie rolnictwa nowoczesnego, a także tych rolników i producentów rolnych, którzy dzięki swojej inicjatywie, pomysłowości i wytrwałości dostosowują się do oczekiwań zmieniającej się rzeczywistości i rynku.

O zaszczytne statuetki Złotego Jabłka rywalizują najlepsi rolnicy i przedsiębiorcy rolni w Polsce. Jest to jeden z najbardziej prestiżowych konkursów w branży. Jego renoma wynika z 30-letniej tradycji, liczby uczestników, którzy co roku biorą w nim udział oraz skrupulatnej oceny dokonywanej przez kapitułę konkursu.

Rolnictwo to bardzo trudny odcinek gospodarki. Dlatego szacunek należy się wszystkim uczestnikom rywalizacji, którzy na przekór trudnościom udowadniają, że sukces w rolnictwie jest możliwy. Jego warunkami są konsekwencja, innowacyjność, umiejętność wykorzystywania szans i przede wszystkim – pracowitość. Historia konkursu to historia ludzi sukcesu w branży rolnej.

Rolników do konkursu zgłaszają Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Oddziały Terenowe KOWR, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Izby Rolnicze oraz Związki Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, które dokonują

wstępnej selekcji kandydatów. Natomiast półfinalistów i finalistów wyłania już kapituła konkursu, która wizytuje gospodarstwa zakwalifikowane do finału, aby poznać rolników, wyjątkowość ich gospodarstw oraz przekonać się, co je wyróżnia. Wizytowanie gospodarstw sprawia, że konkurs należy do najbardziej obiektywnych w kraju.

■ KOWR partnerem konkursu

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) jako partner niemal od początku jest zaangażowany w organizację konkursu „Rolnik – Farmer Roku”. Wspieranie rolnictwa jest częścią misji KOWR, a takie inicjatywy promują osiągnięcia naszego rolnictwa oraz przyczyniają się do upowszechniania dobrych praktyk.

Ponadto w gronie laureatów i zwycięzców nie zabrakło gospodarstw rolnych powstałych bądź powiększonych dzięki zagospodarowanym przez KOWR gruntom Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Wśród nagrodzonych statuetką Złotego Jabłka są także pracownicy spółek o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, tzw. spółek strategicznych, które odpowiadają za postęp hodowlany i biologiczny w polskim rolnictwie. Dlatego m.in. KOWR aktywnie uczestniczy w tym konkursie.

■ Historia konkursu

Początki konkursu miały miejsce w lutym 1995 r. w Bydgoszczy, gdzie przy okazji targów rolniczych rozstrzygnięto regionalny konkurs na najlepszego rolnika. Konkurs nazywano „Rolnik – Farmer Roku”.

Już następna edycja konkursu objęła swym zasięgiem cały kraj, a jej patronami zostali Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Prezes Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, a następnie Rektor Akademii Techniczno-Rolniczej (obecnie Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego) w Bydgoszczy.

Przez 30 lat istnienia konkursu zgłoszono do niego około 10 tys. rolników. Kapituła konkursu zwizytowała około 1400 gospodarstw. Wyłoniono 187 laureatów i 273 finalistów.

Wydział Medialny i Rzecznika
Prasowego
KOWR

tel. 22 376 78 83

Zdjęcie: archiwum KOWR

Zmiany w KRUS dla ubezpieczonych i świadczeniobiorców

Od 1 stycznia 2024 r.

■ WYSOKOŚĆ MIESIĘCZNEJ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE WYPADKOWE, CHOROBY I MACIERZYŃSKIE W I KWARTALE 2024 R.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) informuje, że wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za podlegającego mu przez cały miesiąc rolnika, małżonka, domownika i pomocnika rolnika w I kwartale 2024 r. wynosi 60 zł miesięcznie.

Informacje o wymiarze składek za pomocników na poszczególne miesiące znajduje na stronie internetowej KRUS.

Jeżeli rolnik, małżonek lub domownik objęty jest tym ubezpieczeniem na wniosek wyłącznie w zakresie ograniczonym, należna składka stanowi 1/3 pełnej składki, tj. 20 zł miesięcznie.

Jednocześnie KRUS informuje, że w grudniu 2023 r. wysokość emerytury podstawowej wynosiła 1429,60 zł. W związku z tym podstawowa miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za rolników, małżonków i domowników w I kwartale 2024 r. wynosi 143 zł.

Dodatkowa miesięczna składka na to ubezpieczenie za rolników prowadzących gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 50 ha przeliczeniowych użytków rolnych stanowić będzie:

- 12 proc. emerytury podstawowej, tj. 172 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych do 100 ha przeliczeniowych;
- 24 proc. emerytury podstawowej, tj. 343 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych powyżej 100 ha przeliczeniowych, do 150 ha przeliczeniowych;
- 36 proc. emerytury podstawowej, tj. 515 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 150 ha przeliczeniowych, do 300 ha przeliczeniowych;
- 48 proc. emerytury podstawowej, tj. 686 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 300 ha przeliczeniowych.

Jednocześnie Kasa przypomina, że ustawy termin uregulowania należnych składek za:

- rolników, małżonków i domowników za I kwartał 2024 r. – upłynął 31 stycznia 2024 r.;
- pomocników rolnika za dany miesiąc – upływa z 15. dniem następnego miesiąca.

■ WYSOKOŚĆ ZALICZKI NA PODATEK DOCHODOWY I SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OD ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH W 2024 R.

W związku z rozpoczęciem nowego roku podatkowego od 1 stycznia 2024 r. KRUS pobiera zaliczkę na podatek dochodowy i składkę na ubezpieczenie zdrowotne od wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych i rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego na zasadach analogicznych jak w roku 2023.

Od świadczeń nieprzekraczających kwoty 2500 zł miesięcznie zaliczka na podatek dochodowy wynosi 0 zł, ponieważ przychód z takich świadczeń mieści się w kwocie wolnej od podatku (tj. 30 000 zł rocznie).

Od emerytur i rent przekraczających 2500 zł miesięcznie zaliczka wynosi 12 proc. świadczenia uzyskanego w danym miesiącu i jest pomniejszana o 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, tj. o 300 zł.

Wyjątkiem są świadczenia osób, które wystąpiły o niepomniejszenie zaliczki o kwotę zmniejszającą podatek, bowiem w ich przypadku zaliczka wynosi 12 proc. świadczenia. Kasa zwraca uwagę, że na wniosek emeryta/rencisty może pomniejszać zaliczkę o 1/24 lub 1/36 kwoty zmniejszającej podatek – tj. odpowiednio o 150 zł lub o 100 zł. Świadczeniobiorca, który uzna, że korzystniejsze dla niego byłoby pomniejszenie zaliczki o takie kwoty (bowiem wówczas zminimalizowana zostanie wysokość nadpłaty lub niedopłaty podatku w rozliczeniu rocznym – dotyczy osób pobierających drugą emeryturę z ZUS lub/i osiągających inne dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych np. z tytułu zatrudnienia), może złożyć oświadczenia o pomniejszenie zaliczki o 1/24 lub 1/36 kwoty zmniejszającej podatek (o ile nie zrobił tego w 2023 r.). Oświadczenia takie można złożyć nie więcej niż trzem płatnikom.

Jeżeli dochód ze świadczeń emerytalno-rentowych przekroczy 120 tys. zł (sumując narastająco świadczenia wypłacone od początku roku) – zaliczka będzie wynosiła 32 proc. kwoty przekroczenia minus 300 zł.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń podlegających oskładkowaniu nadal wynosi 9 proc. kwoty świadczenia.

Informacje o zasadach ustalania wysokości i pobierania zaliczki na podatek dochodowy oraz o składkach na

ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń KRUS znajdują się na stronie internetowej KRUS.

■ Podstawa prawna

- Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2647 ze zm.).
- Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

■ ROZLICZENIE PODATKU DOCHODOWEGO ZA ROK 2023

W związku z zakończeniem roku podatkowego 2023 KRUS informuje, że jak co roku obliczy podatek dochodowy za większość emerytów, rencistów oraz osób uprawnionych do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

Na potwierdzenie dokonania obliczenia Kasa wystawi i przekaże w nieprzekraczalnym terminie do 29 lutego 2024 r. formularz PIT-40A – *Roczne obliczenie podatku przez organ rentowy*. Osoba, która otrzyma formularz PIT-40A i poza świadczeniami emerytalno-rentowymi wypłaconymi z Kasy w 2023 r. nie osiągnęła innego przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (dochód z gospodarstwa rolnego nie wchodzi do tego przychodu) – nie ma obowiązku składania w urządzie skarbowym dodatkowego zeznania podatkowego.

Kasa nie obliczy podatku dochodowego emeryta, rencisty, osoby uprawnionej do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego za 2023 r., m.in. gdy:

- W ciągu 2023 r. emeryturę lub rentę wypłaçała jednostka organizacyjna KRUS, a następnie jednostka organizacyjna ZUS lub odwrotnie.
- Realizowała w danym roku podatkowym ulgę podatkową udzieloną przez urząd skarbowy.
- Obniżała lub podwyższała wysokość miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy w związku ze złożonym przez świadczeniobiorcę oświadczeniem.
- Nie pobierała zaliczek na podatek dochodowy stosownie do postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.
- Złożyła wniosek o niesporządzenie rocznego obliczenia podatku i nie wycofała go przed końcem roku podatkowego, tj. do dnia 31 grudnia 2023 r.
- Suma zaliczek pobranych w roku podatkowym przewyższa kwotę obliczonego podatku.
- Z uwagi na wstrzymanie wypłaty świadczenia po zamknięciu roku podatkowego nie mogła rozliczyć niedopłaty podatku.

Jeżeli wystąpi chociaż jedna z podanych sytuacji, KRUS przekaże emerytowi, renciście, osobie uprawnionej do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego,

formularz PIT-11A – *Informacja o dochodach uzyskanych od organu rentowego*.

Formularze PIT-11A otrzymają także rodzice/opiekunowie prawni niepełnoletnich dzieci uprawnionych do renty rodzinnej (dla każdego dziecka odrębny formularz).

Osobom uprawnionym do świadczenia pieniężnego z tytułu pełnienia funkcji sołtysa oraz osobom, które pobrały „świadczenie niezrealizowane” po śmierci zmarłego emeryta/rencisty, Kasa przekaże informację o przychodach z innych źródeł na formularzu PIT-11.

Osoba, która otrzyma PIT-11A, PIT-11 może sama złożyć zeznanie podatkowe (PIT-36 lub PIT-37) we właściwym urzędzie skarbowym (w formie papierowej lub drogą elektroniczną) w terminie do 30 kwietnia 2024 r. bądź zaakceptować czy zmienić zeznanie przygotowane przez Krajową Administrację Podatkową, które zostanie udostępnione na portalu podatkowym (www.podatki.gov.pl).

Kasa nie obliczy podatku dochodowego emeryta, rencisty, osoby uprawnionej do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego za 2023 r. m.in., gdy w ciągu 2023 r. emeryturę lub rentę wypłaçała jednostka organizacyjna KRUS, a następnie jednostka organizacyjna ZUS lub odwrotnie

Ponadto KRUS informuje, że każda osoba, której przychód przekroczył 30 tys. zł i chce skorzystać z ulg podatkowych, każda osoba, która chce rozliczyć podatek razem z małżonkiem lub dzieckiem (w przypadku osób samotnych), nawet w przypadku obliczenia podatku

przez Kasę – również sama składa zeznanie podatkowe (PIT-36 lub PIT-37) w ww. terminie. W zeznaniu podatkowym należy uwzględnić kwoty wykazane w PIT-11A, PIT-40A i/lub PIT-11.

■ Podstawa prawna

- Art. 34 ust. 7–14 ustawy z 26 lipca 1991 r. *o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz.U. z 2022 r., poz. 2647 ze zm.).

■ WAŻNE INFORMACJE DLA OSÓB POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIA DLA OPIEKUNÓW

1 stycznia 2024 r. zmieniły się przepisy dotyczące osób podlegających na wniosek ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w KRUS w związku z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego czy zasiłku dla opiekuna, za które składki do KRUS opłaca wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Od 1 stycznia 2024 r. rolnicy oraz domownicy ubiegający się po raz pierwszy o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna nie są zobowiązani do zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. Wobec czego, po przyznaniu im któregośkolwiek z tych świadczeń, nadal podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, tj. zarówno ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, jak i wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu, przy czym sami opłacają składki z tytułu tego ubezpieczenia do KRUS.

Dotychczas osoby pobierające świadczenia dla opiekunów musiały zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej (pracy w gospodarstwie rolnym – w przypadku domowników) i podlegały w KRUS wyłącznie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek, za które składki na to ubezpieczenie opłacał wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Niemniej obowiązuje zasada praw nabytych. Osoby, które nabyły do 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, mogą zachować prawo do wymienionych świadczeń na dotychczasowych warunkach. Jednakże do kontynuowania ubezpieczenia w KRUS, osoby te nadal nie mogą podejmować zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w tym prowadzenia działalności rolniczej. Wówczas pozostają one w ubezpieczeniu w KRUS na wniosek, a składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe będzie opłacał za nie wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

■ Podstawa prawna

- Ustawa z 7 lipca 2023 r. *o świadczeniu wspierającym* (Dz.U. z 2023 r., poz. 1429), która w art. 35 uchyła przepisy art. 3 ust. 5–7, art. 4 ust. 3, art. 16 ust. 2 pkt 4, art. 39a ust. 5, art. 64 ust. 5 pkt 2 ustawy *o ubezpieczeniu społecznym rolników*.

**Biuro Komunikacji i Współpracy Międzynarodowej
KRUS**

tel. 22 592 64 05

Zdjęcie: Adam Machocki.Stock.adobe.com

Biuletyn informacyjny nr 1–2/2024 (255). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Teresa O'Neill, Łukasz Tomczak, Paweł Wojcieszak, Wojciech Wojtyra, Magdalena Zasępa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez: Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.:** Follow the Sun.Stock.adobe.com, JanPiotr.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publicacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publicacje>.

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 14 lutego 2024 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

tel. 22 623 18 43

Departament Budżetu

tel. 22 623 20 21

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

tel. 22 623 21 51

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy

tel. 22 623 12 22

Departament Komunikacji i Promocji

tel. 22 623 18 38

Departament Kontroli i Audytu

tel. 22 623 25 07

Departament Nieruchomości i Infrastruktury Wsi

tel. 22 623 18 41

Departament Oświaty i Polityki Społecznej

tel. 22 623 15 75

Departament Płatności Bezpośrednich

tel. 22 623 12 34

Departament Pomocy Technicznej

tel. 22 623 16 37

Departament Rolnictwa Ekologicznego i Jakości Żywności

tel. 22 623 16 32

Departament Rybołówstwa

tel. 22 623 29 72

Departament Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich

tel. 22 623 18 45

Departament Strategii i Rozwoju

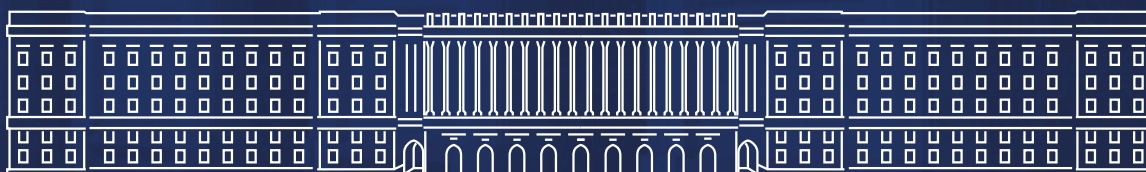
tel. 22 623 21 20

Departament Wspólnej Polityki Rolnej

tel. 22 623 18 42

Departament Współpracy Międzynarodowej

tel. 22 623 24 71, 22 623 18 40

Warszawa, ul. Wspólna 30

KUPUJĄC PRODUKT Z TYM OZNACZENIEM

masz pewność, że jest to
certyfikowany i w pełni kontrolowany
produkt ekologiczny

#KUPUJŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa